

Maurycy Moszkowski

Szkoła podwójnych dźwięków na fortepian

École des doubles notes pour piano

Schule des Doppelgriffspiels

School of Double Notes

op. 64

Ed.: Zbigniew Słowiński

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

TREŚĆ

3. Przedmowa redaktora
8. Od autora

I

11. Gamy w tercjach
38. Gamy w sekstach
48. Gamy majorowe w kwartach
51. Gamy chromatyczne
56. Uwagi dotyczące palcowania gam

II

63. Ćwiczenia dwudźwięków

III

86. Cztery etiudy

TABLE DES MATIÈRES

4. Avant-propos
8. Note de l'Auteur

I

11. Les gammes en tierces
38. Les gammes en sixtes
48. Les gammes majeures en quarts
51. Gammes chromatiques
59. Observations sur le doigté des gammes

II

63. Collection d'exercices en doubles notes

III

86. Quatre grandes études

INHALT

5. Vom Verfasser
9. Vorwort

I

11. Die Tonleitern in Terzen
38. Die Tonleitern in Sexten
48. Die Dur-Tonleitern in Quarten
51. Chromatische Tonleitern
59. Anmerkung zum Fingersatz der Tonleitern

II

63. Übungen in Doppelgriffen

III

86. Vier grosse Etüden

CONTENTS

6. Editor's Note
10. Author's Note

I

11. Scales in thirds
38. Scales in sixths
48. Major scales in fourths
51. Chromatic scales
59. Remarks about the fingering of scales

II

63. Exercises in double notes

III

86. Four extended studies

Maurycy Moszkowski urodził się 23 sierpnia 1854 roku we Wrocławiu w polskiej rodzinie, której nie obce były tradycje muzyczne. Ojciec Maurycego udzielał lekcji gry na fortepianie, a starszy brat — pisarz — był recenzentem i korespondentem muzycznym wielu czasopism. W Dreźnie i Berlinie Moszkowski studiował grę na fortepianie, kompozycję i dyrygenturę. Był uczniem znanego pianisty i pedagoga Teodora Kullaka. W 1873 roku debiutował w Berlinie jako pianista i wkrótce stał się cenionym wirtuozem (m. in. grę jego bardzo pochlebnie oceniał F. Liszt). W późniejszych latach swej kariery estradowej dyrygował także koncertami symfonicznymi. Jako pedagog znany był przede wszystkim w Berlinie, gdzie przez szereg lat piastował stanowisko profesora Konserwatorium, a od r. 1899 był członkiem berlińskiej Akademii Sztuki. W 1897 przeniósł się na stałe do Paryża i tam pozostał już do końca życia. Zmarł 4 marca 1925 r.; w ostatnich latach niemal całkowicie zapomniany, znajdował się w skrajnej nędzy.

Kompozycje Moszkowskiego (w przeważającej większości fortepianowe) zniknęły szybko z koncertowego repertuaru. Dziś czasem tylko powracają na estrady niektóre miniatury fortepianowe; przypominają nam je wielcy artyści starszej generacji. Bywalcy sal koncertowych z okresu międzywojennego pamiętają fenomenalne wykonanie *Kaprysu hiszpańskiego* przez Józefa Hofmanna. Przed kilkoma laty utwór *Étincelles (Iskierki)* i kilka etud nagrał z właściwą sobie maestrią W. Horowitz.

Utwory Moszkowskiego były reprezentatywne dla tzw. stylu salonowego późnego romantyzmu i choć odznaczały się doskonałością warsztatu kompozytorskiego brak im było oryginalności, głębi i polotu. Sławę przyniosły Moszkowskiemu kompozycje pedagogiczne, z których na pierwszym miejscu należy wymienić cykl etud *Per aspera ad astra* op. 72. Etiudy te do dziś figurują w programach nauczania wielu konserwatoriów i uważane są za jedno z celniejszych, stanowiących pośrednie ogniwo pomiędzy klasycznymi a wirtuozowskimi etudami doby romantyzmu.

Szkoła gry podwójnych dźwięków należy do znanych i cenionych podręczników. Została wydana po raz pierwszy w 1901 r. w wyd. Enoch & Ce w Paryżu, autor dedykował ją słynnemu francuskiemu pianiście i pedagogowi L. Diémer. O założeniach *Szkoły* i jej układzie pisze Moszkowski we wstępie, komentując ponadto poszczególne rozdziały. Warto więc być może podkreślić, że zaproponowana przez Moszkowskiego aplikatura podwójnych dźwięków stanowiła w swoim czasie pewne „novum”. Dotyczy to w szczególności podwójnych tercji, które przez wiele lat palcowano według tradycyjnej aplikacji K. Tausiga. Tercje grywano wyłącznie palcami $\overset{3}{1}, \overset{4}{2}, \overset{5}{3}$, unikając palców sąsiednich, jak również kombinacji palców odległych: $\overset{4}{1}, \overset{5}{2}, \overset{5}{1}$.

Moszkowski zwrócił również uwagę na możliwość stosowania identycznego palcowania dla prawej i lewej ręki. Koncepcje aplikacji oparł na prawach symetrii i wynikających z budowy rąk oraz układu klawiatury. W drugiej części *Szkoły* Moszkowski dał przykłady na układanie ćwiczeń rozwijających dany problem techniczny. Za materiał wzorcowy posłużyły cytaty z odpowiednio wybranych fragmentów dzieł Chopina, Schumanna i Brahmsa.

Współczesna pedagogika fortepianowa reprezentowana przez wiele różnorodnych kierunków metodycznych nie zajmuje jednolitego stanowiska odnośnie do doboru materiałów i środków służących rozwijaniu techniki pianistycznej. Podczas gdy jedni pedagodzy lub nawet „szkoły” odrzucają całkowicie użyteczność ćwiczenia form technicznych bez powiązania z odpowiednim kontekstem muzycznym, inni uważają za celowe posługiwanie się starannie wyselekcjonowanym materiałem ćwiczeniowym, wybranym z różnych podręczników. Wydaje się, że niezależnie od założeń metodyczno-pedagogicznych, jak również zakresu stosowania materiału zawartego w *Szkole* Moszkowskiego, podręcznik ten stanowi może cenną pomoc przy rozwiązywaniu problemów wykonawczych techniki podwójnych dźwięków. I chociaż problemów tych bynajmniej nie wyczerpuje, stanowi poważny przyczynek o znaczeniu nie tylko historycznym, lecz i praktycznym.

Niniejszą edycję *Szkoły* Moszkowskiego opracowano na podstawie tekstu I wydania. W tekście nutowym wersja oryginalna została zachowana w całości. Propozycje redakcyjne odnoszące się do palcowania wydrukowano kursywą, dotyczące pedalizacji — mniejszą czcionką w nawiasach. Wprowadzono zmiany w pisowni odwoławczych znaków chromatycznych

(przy podwójnych krzyżykach lub bemolach), a brakujące znaki chromatyczne uzupełniono, kierując się współcześnie stosowanymi normami pisowni muzycznej. Ossia na s. 81 stanowi wersję autora, wszystkie ossia w *Etiudzie g-moll* pochodzą od redakcji. Słowo wstępne, objaśnienia i uwagi autora, które w wydaniu oryginalnym podano w języku niemieckim, francuskim i angielskim przedrukowane zostały, z wyjątkiem nieznacznych retuszy w wersji angielskiej, bez zmian. Tekst w języku angielskim w wydaniu oryginalnym stanowił przekład, wersje pozostałe pochodzą od autora. Język Moszkowskiego zawiera pewną ilość archaicznych zwrotów, tym niemniej jest on dla współczesnego czytelnika dostatecznie zrozumiały.

Maurice Moszkowski est né à Breslau le 23 août 1854, dans une famille polonaise à qui les traditions musicales n'étaient pas étrangères. Son père donnait des leçons de piano et son frère aîné, écrivain, était critique et correspondant musical de plusieurs revues. Moszkowski étudia le piano, la composition et la direction d'orchestre à Dresde et à Berlin. Il fut élève de Theodor Kullak, pianiste et pédagogue renommé. Il débuta comme pianiste à Berlin en 1873 et devint bientôt un virtuose fort apprécié (son jeu fut estimé par Liszt en termes très flatteurs). Plus tard, au cours de sa carrière artistique Moszkowski dirigea des concerts symphoniques. C'est surtout à Berlin qu'il se fait connaître comme pédagogue. Il y remplit pendant de nombreuses années les fonctions de professeur du Conservatoire (il allait être membre de l'Académie des Arts en 1899). En 1897, il s'installa définitivement à Paris et y demeura jusqu'à la fin de ses jours. Il vécut les dernières années de sa vie dans une grande misère et mourut le 4 mars 1925 dans un oubli presque total.

Les oeuvres de Moszkowski (en majorité pour piano) disparurent rapidement du répertoire des concerts. À présent, certaines miniatures pour piano sont parfois exécutées en public par les grands artistes d'une génération plus âgée. Les habitués des salles de concerts de la période d'entre les deux guerres se souviennent encore de la merveilleuse exécution du *Caprice espagnol* par Józef Hofmann. Il y a quelques années, *Les Étincelles* ainsi que plusieurs études ont été enregistrées par Horowitz avec sa maîtrise incomparable.

Les oeuvres de Moszkowski représentent ce qu'on appelle le style de salon de la fin de l'époque romantique. Quoique remarquables au point de vue de la perfection technique, elles manquent d'originalité, d'envolée et de profondeur. Moszkowski connut la célébrité grâce à ses compositions pédagogiques, parmi lesquelles il faut citer en premier lieu le cycle d'études *Per aspera ad astra* op. 72. Elles figurent jusqu'à présent au programme de nombreux conservatoires et sont de celles que l'on considère comme indiquées et qui forment un chaînon intermédiaire entre les études classiques et les études de virtuosité de l'époque romantique.

L'École des doubles notes fait partie des manuels connus et appréciés. Elle a été publiée pour la première fois à Paris en 1901 par Enoch et Ce. L'auteur l'avait dédiée au célèbre pianiste et pédagogue français, Louis Diémer. Moszkowski a expliqué dans son avant-propos les principes et le plan de *L'École*, commentant en outre chaque chapitre séparément. Il serait peut-être utile de souligner que les doigtés proposés par Moszkowski pour les doubles notes avaient été une nouveauté à son époque. Ceci se rapporte surtout aux tierces, doigtées pendant de longues années selon le système traditionnel de Tausig. Les tierces n'étaient jouées qu'avec les doigts $\begin{smallmatrix} 3 & 4 & 5 \\ 1 & 2 & 3 \end{smallmatrix}$ en évitant les doigts voisins ainsi que les combinaisons de doigts plus éloignés comme $\begin{smallmatrix} 4 & 5 & 5 \\ 1 & 2 & 1 \end{smallmatrix}$.

Moszkowski a également attiré l'attention sur la possibilité d'appliquer un doigté identique pour les deux mains. Il a fondé son principe sur les lois de la symétrie dérivant de la structure des mains et de la disposition du clavier. Dans la deuxième partie de *L'École* l'auteur a donné des exemples d'un système d'exercices développant un problème technique particulier. On y peut trouver des extraits appropriés, choisis dans les oeuvres de Chopin, Schumann et Brahms.

La pédagogie pianistique contemporaine, représentée par une grande diversité de tendances méthodiques, ne se prononce pas d'une manière décidée sur le choix des matériaux et des moyens servant à développer la technique du piano. Tandis que certains pédagogues ou même certaines «écoles» rejettent entièrement l'utilité d'exercer les formes techniques et ne les lient pas avec un contexte musical défini, d'autres considèrent comme indiqué de se servir d'exercices soigneusement sélectionnés et tirés de divers manuels. Il semble, qu'indépendamment des principes méthodiques et pédagogiques, ainsi que du domaine de l'emploi du matériel didactique contenu dans l'*École* de Moszkowski, ce manuel soit un moyen précieux de résoudre les problèmes de l'exécution technique des doubles notes. Sans épuiser tous ces problèmes, l'*École* n'en est pas moins une contribution importante, non seulement au point de vue historique, mais également pratique.

La présente édition de l'*École* de Moszkowski a été rédigée d'après le texte de la première édition. On a reproduit la version originale du texte musical. Les suggestions de l'éditeur en ce qui concerne le doigté, sont imprimées en italiques, celles ayant trait à la pédale — en petits caractères entre parenthèses. On a introduit des modifications dans l'orthographe des signes chromatiques de suppression (en cas des doubles dièses ou doubles bémols) et on a ajouté les signes chromatiques manquants selon les règles actuellement en vigueur. L'ossia de la page 81 est dû à l'auteur, tandis que tous les ossias de l'*Étude en Sol mineur* sont de l'éditeur. L'avant-propos, les explications et les remarques de l'auteur, présentés dans l'édition originale en allemand, français et anglais, ont été réimprimés sans changements, à l'exception de la version anglaise qui a subi de petites retouches. Dans l'édition originale, le texte anglais était une traduction, les autres versions provenaient de l'auteur. La langue de Moszkowski contient un certain nombre d'expressions désuètes, néanmoins le lecteur est à même de la comprendre sans difficulté.

Moritz Moszkowski wurde am 23. August 1854 zu Breslau in einer polnischen Familie geboren, der musikalische Traditionen nicht fremd waren. Sein Vater gab Klavierstunden, der ältere Bruder, ein Schriftsteller, war Musikkritiker und Korrespondent vieler Zeitschriften. Moszkowski studierte in Dresden und Berlin Klavierspiel, Komposition und Dirigieren. Er war Schüler des bekannten Pianisten und Pädagogen Theodor Kullak. 1873 debütierte er in Berlin als Pianist und wurde bald ein angesehener Virtuose (u. a. schätzte Liszt sein Spiel sehr hoch). In späteren Jahren seiner Konzerttätigkeit dirigierte er auch Sinfoniekonzerte. Als Pädagoge war er vor allem in Berlin bekannt, wo er jahrelang Professor am Konservatorium war. Ab 1899 war er auch Mitglied der Berliner Akademie der Künste. 1897 siedelte er nach Paris über, wo er bis an sein Lebensende blieb. Er starb am 4. März 1925, nachdem er in den letzten Jahren fast völlig vergessen war und in äußerster Not gelebt hatte. Moszkowskis Kompositionen (überwiegend Klavierwerke) verschwanden bald aus dem Konzertrepertoire. Heute kehren nur gelegentlich einige Klavierminiaturen, die die grossen Künstler der älteren Generation uns ins Gedächtnis zurückrufen, in die Konzertsäle zurück. Die Konzertbesucher der Vorkriegszeit erinnern sich an die grossartige Aufführung des *Caprice espagnol* durch Józef Hofmann. Vor einigen Jahren hat Horowitz die *Étincelles* und einige Etüden mit der ihm eigenen Meisterschaft auf Schallplatte gespielt. Moszkowskis Werke waren repräsentativ für den sogenannten Salonstil der Spätromantik; und wenn sie auch durch ein ausgezeichnetes Metier bestimmt waren, fehlte ihnen doch die Originalität, Tiefe und Phantasie. Ruhm brachten Moszkowski seine pädagogischen Kompositionen, von denen an erster Stelle die Etüdensammlung *Per aspera ad astra* op. 72 zu erwähnen ist. Diese Etüden befinden sich noch heute in den Lehrplänen vieler Konservatorien und gehören zu denjenigen wertvollen Werken dieser Gattung, die ein Bindeglied zwischen den klassischen und den virtuosen Etüden der Romantik bilden. Die *Schule des Doppelgriff-Spiels* wird zu den bekannten und geschätzten Lehrwerken gezählt. Sie wurde zum ersten Mal 1901 im Verlag Enoch & Ce in Paris herausgegeben.

Der Autor hat sie dem berühmten französischen Pianisten und Pädagogen L. Diémer gewidmet. Über die Grundgedanken der Schule und ihre Anordnung schreibt Moszkowski im Vorwort, ausserdem kommentiert er die einzelnen Partien. Man sollte vielleicht betonen, dass der von Moszkowski vorgeschlagene Fingersatz der Doppelgriffe seinerzeit ein gewisses „Novum“ war. Das betrifft insbesondere die Terzen, deren Fingersatz jahrelang nach der traditionellen Applikatur von Tausig gespielt wurde. Terzen spielte man ausschliesslich mit dem Fingersatz $\overset{3}{1}, \overset{4}{2}, \overset{5}{3}$, wobei man die benachbarten Finger vermied, ebenso wie Kombinationen weiter voneinander entfernter Finger: $\overset{4}{1}, \overset{5}{2}, \overset{5}{1}$.

Moszkowski wies auch auf die Möglichkeit hin, für die rechte und linke Hand einen identischen Fingersatz zu verwenden. Seine Konzeptionen der Applikatur fussten auf den Gesetzen der Symmetrie, die dem Aufbau der Hände und der Anordnung der Klaviatur entspringen. Im zweiten Teil der Schule gab Moszkowski Beispiele eines Systems von Übungen, die ein gegebenes technisches Problem entwickeln. Unter ihnen finden wir Zitate aus entsprechend ausgewählten Werken von Chopin, Schumann und Brahms.

Die Klavierpädagogik von heute, die durch viele sehr verschiedene methodische Richtungen vertreten ist, nimmt keine einheitliche Stellung zur Auswahl des Materials und der Mittel, die der Entwicklung der pianistischen Technik dienen, ein. Während die einen Pädagogen oder gar „Schulen“ die Nützlichkeit des Übens von technischen Studien ohne deren Verbindung mit einem geeigneten musikalischen Kontext völlig ablehnen, halten es andere für zweckmässig, sich eines sorgfältig selektionierten Übungsstoffes zu bedienen, der aus verschiedenen Etüdensammlungen und Schulen zusammengestellt wurde. Abgesehen von den methodisch-pädagogischen Grundgedanken wie auch dem Anwendungsbereich des in der Schule Moszkowskis enthaltenen Materials, scheint diese eine wertvolle Hilfe bei der Lösung der Ausführungsprobleme der Doppelgrifftechnik sein zu können. Und obwohl sie diese Probleme keineswegs erschöpft, bildet sie doch einen wertvollen Beitrag von nicht nur historischer, sondern auch praktischer Bedeutung.

Die vorliegende Ausgabe der *Schule* von Moszkowski wurde auf Grund des Textes der Erstausgabe bearbeitet. Im Notentext wurde die Originalfassung voll und ganz beibehalten. Die den Fingersatz betreffenden Vorschläge des Herausgebers wurden kursiv gedruckt, die zur Pedalisierung in kleiner Schrift in Klammern gesetzt. Der heutigen Orthographie gemäss wurde die Schreibweise der chromatischen Auflösungszeichen (bei Doppelkreuzen oder Doppel-Been) geändert, fehlende Zeichen wurden ergänzt. Auf Seite 81 ist das Ossia die Version des Verfassers, in der *g-Moll-Etüde* dagegen stammen alle Ossia vom Herausgeber.

Das Vorwort, die Erklärungen und Anmerkungen des Verfassers, die in der Originalausgabe auf deutsch, französisch und englisch wiedergegeben waren, wurden unverändert abgedruckt. Es wurden lediglich einige Fehler verbessert, die sich in die erste Ausgabe eingeschlichen hatten. Der englische Text in der Originalausgabe war eine Übersetzung, die übrigen Texte stammen vom Verfasser. Moszkowskis Sprache enthält gewisse archaische Wendungen, ist jedoch für den Leser von heute hinreichend verständlich.

Moritz Moszkowski was born in Breslau on August 23rd, 1854, of a Polish family who were no strangers to musical traditions. His father gave piano lessons and his elder brother — a writer — was a music critic and correspondent for many periodicals. Moszkowski studied piano, composition and conducting in Dresden and Berlin. He was a pupil of the well-known pianist and teacher Theodor Kullak. In 1873 he made his début as a pianist in Berlin and soon became renowned as a virtuoso (Liszt, among others, praised his playing very highly). In the later years of his performing career he also conducted symphony concerts. As a teacher he was known chiefly in Berlin, where for many years he held the post of professor at the Conservatory, and from 1899 was a member of the Berlin Academy

of Arts. In 1897 he moved to Paris, where he remained until the end of his life. Almost completely forgotten in his last years, he lived in extreme poverty and died on March 4th, 1925. Moszkowski's compositions (the great majority of which are for the piano) soon vanished from the concert repertory. Today only some piano miniatures occasionally reappear in the repertory of the great artists of the older generation. Those who frequented concert halls between the two World Wars will remember Józef Hofmann's phenomenal performance of the *Caprice espagnol*. Some years ago the *Étincelles* and some studies were recorded by Horowitz with his customary mastery.

Moszkowski's works are representative of the "drawing-room style" of late Romanticism, and though they are technically immaculate they lack originality, depth and imagination. Moszkowski's fame rests mainly on his pedagogical compositions, of which the cycle of studies *Per aspera ad astra* (Op. 72) is the most noteworthy. These studies still figure in the syllabus of many music colleges and are reckoned among the more valuable, which form a link between Classical works and the virtuoso studies of the Romantic period.

The *School of Double Notes* is a well-known and valued manual. It was first published in 1901 by Enoch & Cie in Paris, and dedicated by its author to the famous French pianist and teacher L. Diémer. Moszkowski writes of the principles of the *School* and its arrangement in his Introduction, and then comments on particular sections. It is perhaps worth emphasizing that the fingering of double notes proposed by Moszkowski was something of a novelty in its day; this is especially true of thirds, which had been fingered in the traditional manner given by Tausig. Thirds were played only with the fingering $\begin{smallmatrix} 3 & 4 & 5 \\ 1 & 2 & 3 \end{smallmatrix}$, avoiding neighbouring fingers and also any combination of distant fingers: $\begin{smallmatrix} 4 & 5 & 6 \\ 1 & 2 & 1 \end{smallmatrix}$.

Moszkowski also pointed out the possibility of using the same fingering for the right and left hands. His conception of fingering was based on the principles of symmetry inherent in the shape of the hands and the arrangement of the keyboard. In the second part of his *School*, Moszkowski gave examples of a system of exercises developing a particular type of technique. Among them we can find, as examples, appropriate excerpts from works by Chopin, Schumann and Brahms.

In modern piano teaching, with its many schools and methods, no uniform attitude has been adopted towards the choice of studies and exercises for the development of piano technique. While some teachers or even "schools" completely deny the utility of practising technical forms unconnected with a relevant musical context, others consider it useful to employ carefully selected practice material from various school-books. It seems that irrespective of teaching methods, and also of the extent to which use is made of material found in Moszkowski's *School*, this manual may be helpful in solving the technical problems of playing double notes. Even though it does not exhaust these problems, it is a substantial contribution not only of historical interest, but also of practical importance.

The present edition of Moszkowski's *School* is based on the text of the first edition. In the text of the music the original version has been left unchanged. Editorial suggestions concerning fingering have been printed in italics, those relating to pedalling are given in smaller type in brackets. Some changes in the way of cancelling chromatic signs (double sharps or flats) have been made and the missing signs supplied, following modern usage. On page 81 the ossia is the author's version, however all the ossias in the *Study in G minor* are editorial.

In the first edition, the Author's Note, the Remarks, and all the explanations were given in German, French and English. Apart from a few very minor corrections, they have been reprinted without change. The English version, slightly idiosyncratic, is a translation, the German and French come from Moszkowski. His language has a period flavour which in no way detracts from the clarity and usefulness of the text.

Od autora

Biorąc pod uwagę znaczenie podwójnych dźwięków w wirtuozowskiej technice gry na fortepianie, wydaje się dziwnym, że do tej pory nie zostało opublikowane osobne studium z tej dziedziny, aczkolwiek istnieje poważna ilość specjalnych zbiorów ćwiczeń i etiud poświęconych innym gałęziom techniki, jak np. oktawom, trylom, gamom, ćwiczeniom na lewą rękę, rytmowi, a nawet używaniu pedałów.

Tym, którzy dążą do osiągnięcia wirtuozowskiej perfekcji, gruntowne studium techniki podwójnych dźwięków jest nieodzowne, gdyż rodzaje tej techniki znajdują zastosowanie w utworach różnych stylów i z różnych epok. Bez trudu można odnaleźć odpowiednie przykłady w utworach wszystkich wielkich kompozytorów począwszy od Bacha i Händla.

O ile w początkowej epoce literatury fortepianowej występują raczej rzadko, tym częściej spotyka się je we współczesnych dziełach, a kompozycje Hummła, Chopina, Liszta, Saint-Saënsa i wielu innych obfitują w niezliczone ilości najbardziej skomplikowanych figuracji podwójnych dźwięków.

Pokonywanie trudności technicznych zmusza nawet najdoskonalszych pianistów do pogłębiania swych umiejętności w tym zakresie, kto jednak nie nabył w toku nauki doświadczenia w palcowaniu i odpowiedniego wyszkolenia zręczności ręki, nie sprostą wymaganiom i łatwo ulegnie zniechęceniu. Z tego powodu wydawało się pożytecznym umieścić w jednym zbiorze ćwiczeń i etiud to wszystko, co dotyczy techniki podwójnych dźwięków—tym samym stworzyć niezbędne uzupełnienie innych szkół gry na fortepianie. Niniejszy zbiór składa się z 3 części:

I — gamy w podwójnych dźwiękach

II — zbiór specjalnych ćwiczeń

III — 4 etiudy większego formatu oparte na materiale form technicznych podwójnych dźwięków.

Odnosnie aplikatury przyjęta została zasada ograniczenia się do podania tylko pojedynczego i to takiego palcowania, które zasługiwało na pierwszeństwo. Wyjątkiem od tej zasady są miejsca, w których należało uwzględnić rozpiętość niektórych rąk.

Kończąc chciałbym podkreślić, że niniejszy zbiór jest przeznaczony dla poważnie zaawansowanych w grze na fortepianie pianistów.

Note de l'Auteur

Étant donné la place si importante occupée par le jeu des doubles notes dans la virtuosité pianistique, il peut sembler étrange qu'il n'existe pas encore d'ouvrage traitant d'une façon complète de cette branche du mécanisme, tandis qu'il y a un nombre considérable d'études et d'exercices spéciaux, consacrés au jeu d'octaves, aux trilles, aux gammes, à la main gauche, au rythme, ou même à l'art de se servir des pédales.

Or, l'étude approfondie des doubles notes est d'autant plus indispensable pour ceux qui veulent arriver à la virtuosité, que ce genre de mécanisme trouve son application dans les oeuvres de tous les styles et de toutes les époques. En effet, il serait aisé de prouver, par des exemples que les compositions de tous les grands maîtres, depuis Bach et Händel, renferment des passages en doubles notes. Mais si ces exemples sont clairsemés dans les oeuvres de la première et grande époque de la littérature du piano, on en rencontre au contraire de très fréquents chez les compositeurs modernes. Les compositions de Hummel, Chopin, Liszt, Brahms, Saint-Saëns et de beaucoup d'autres, sont littéralement hérissées des traits les plus compliqués en doubles notes.

Leur grande difficulté d'exécution obligera toujours les pianistes, même les plus habiles, à en faire l'objet d'un travail assidu; mais les pianistes à qui les études préparatoires insuffisantes n'ont donné ni les aptitudes nécessaires de la main, ni l'expérience du doigté, seront pris tout à fait au dépourvu et ne tarderont pas à se décourager... Il ne nous semble donc

pas inutile de réunir, dans une collection d'exercices et d'études, tout ce que cette matière renferme de difficultés, et d'en faire, en quelque sorte, un supplément à toutes les autres méthodes de piano.

Notre ouvrage comprend trois parties: I. Les gammes en doubles notes. — II. Une collection d'exercices spéciaux. — III. Quatre grandes études basées sur l'emploi des doubles notes.

Quant au doigté, nous avons cru devoir n'en indiquer qu'un seul, lorsque celui-ci nous a semblé incontestablement préférable à d'autres. Toutefois, une exception a été faite dans les cas où la nécessité s'imposait de tenir compte de l'écart des petites mains.

Remarquons en terminant que le présent ouvrage ne s'adresse qu'aux pianistes très avancés.

Vom Verfasser

Die große Wichtigkeit des Doppelgriff-Spiels für die Clavier-Virtuosität läßt es befremdlich erscheinen, daß dieser Zweig der Technik noch nicht zum Gegenstande eines Special-Etudenwerkes gemacht worden ist, während wir bereits eine fast übergroße Anzahl von Etudensammlungen besitzen, die die Ausbildung anderer Zweige der Technik behandeln, wie z. B. das Octaven-Spiel, den Triller, die Tonleitern, den Rhythmus und sogar den Gebrauch der Pedale.

Ein eingehendes Studium des Doppelgriff-Spiels ist aber für jeden, der virtuose Ausbildung anstrebt, um so unerläßlicher, als diese Art der Technik ihre Anwendung in Werken der verschiedensten Stil-Arten und Kunst-Epochen findet. Beispiele hierfür wären mit Leichtigkeit aus den Compositionen aller großen Meister seit Bach und Händel zu erbringen. Aber wenn sie in der ersten großen Epoche der Clavier-Literatur auch noch selten sind, so begegnet man ihnen desto häufiger in modernen Werken, und die Compositionen von Hummel, Chopin, Liszt, Brahms,* Saint-Saëns und zähllosen anderen Componisten strotzen geradezu von Doppelgriff-Passagen der complicirtesten Art.

Die Bewältigung derartiger Schwierigkeiten wird auch den geschicktesten Pianisten in jedem einzelnen Falle zu erneutem Studium herausfordern. Wer aber nicht die Fähigkeit zum Auffinden geeigneter Fingersätze besitzt und seine Hand nicht durch vorausgegangene Übungen genügend geschult hat, wird solchen Anforderungen gegenüber sicherlich in Entmuthigung verfallen. Es scheint uns daher nützlich, in einer Sammlung von Übungen und Etuden alles zu vereinigen, was das Doppelgriff-Spiel an Schwierigkeiten darbieten kann und auf diese Art ein Werk zu schaffen, das gewissermaßen als Ergänzung aller anderen Clavierschulen gelten soll.

Das vorliegende Opus zerfällt in drei Theile: I. Die Tonleitern in Doppelgriffen. — II. Eine Reihe von Special-Übungen. — III. Vier große Etuden, die im Wesentlichen auf Doppelgriff-Spiel basirt sind.

Hinsichtlich der Fingersätze haben wir das Princip verfolgt, uns stets auf einen einzigen zu beschränken, wenn dieser zweifellos den Vorzug vor anderen verdiente. Ausnahmen hiervon sind indeß in allen Fällen gemacht worden, wo es möglich war, die geringe Spannungsweite mancher Hände zu berücksichtigen.

Zum Schluß sei noch bemerkt, daß das vorliegende Werk nur für bereits sehr vorgeschrittene Pianisten berechnet ist.

Author's Note

Considering the important place occupied by double notes in piano playing, it seems strange that hitherto no complete treatise on this branch of mechanism has been published, although there exist a considerable number of special lessons and exercises devoted to the study of octaves, trills, scales, the practice of the left hand, rhythm, and even the art of using the pedals.

Yet the thorough study of double notes is equally indispensable to those who wish to attain a certain perfection of execution, for this feature of mechanism may be found in compositions of all styles and of all epochs. That this is the case is amply proved by the fact that all the great masters since Bach and Handel have composed passages in double notes. But if these examples are rare in the works of the earliest musical epoch, they are frequently to be found in modern compositions. The works of Hummel, Chopin, Liszt, Brahms, Saint-Saëns and many others are teeming with the most complicated combinations of double notes.

Their extreme difficulty of execution must oblige pianists, even the most skilful, to make them an object of assiduous study. Those whom insufficient preparatory study has left without either the necessary aptitude of the hand, or experience in fingering, find themselves at a loss in the matter, and quickly become discouraged. For this reason it has seemed a useful undertaking to unite in one collection of exercises and studies all the difficulties contained in this subject — to create in fact a supplement to all other piano methods.

This work comprises three parts: — I. The scales in double notes. — II. A collection of special exercises. — III. Four extended studies, based upon the employment of double notes.

As regards fingering, one only has been used whenever that one has seemed preferable to all others. Exception, however, is made to this, wherever the strain upon small hands has had to be taken into account.

Finally it may be said that this work is intended for highly advanced players.

Palcowanie specjalne dla czterech oktauw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

This section contains two systems of musical notation. Each system consists of a bass clef staff and a treble clef staff. The notes are connected by slurs, indicating a continuous melodic line across four octaves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The first system covers the range from G2 to G5, and the second system covers the range from G3 to G6.

D-dur
 Ré / D / D
 Palcowanie podstawowe
 Doigté général
 Allgemeiner Fingersatz
 General fingering

This section contains two systems of musical notation. Each system consists of a bass clef staff and a treble clef staff. The notes are connected by slurs, indicating a continuous melodic line. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The first system covers the range from G2 to G5, and the second system covers the range from G3 to G6.

Palcowanie specjalne dla trzech oktauw
 Doigté spécial pour trois octaves
 Special-Fingersatz für drei Octaven
 Special fingering for three octaves

This section contains two systems of musical notation. Each system consists of a bass clef staff and a treble clef staff. The notes are connected by slurs, indicating a continuous melodic line across three octaves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The first system covers the range from G2 to G5, and the second system covers the range from G3 to G6.

Palcowanie specjalne dla czterech oktaw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

The first exercise consists of two systems of piano accompaniment. Each system has two staves (treble and bass clef). The notes are connected by slurs, indicating a continuous melodic line. Fingering numbers (1-5) are placed above and below the notes to indicate the specific finger used for each note. The first system covers the first two octaves, and the second system covers the next two octaves, with a dashed box indicating the continuation of the pattern.

A-dur
 La / A / A

The second exercise is in A major and consists of two systems of piano accompaniment. Each system has two staves. The notes are connected by slurs. Fingering numbers are placed above and below the notes. The first system covers the first two octaves, and the second system covers the next two octaves, with a dashed box indicating the continuation of the pattern.

E-dur
 Mi / E / E

The third exercise is in E major and consists of two systems of piano accompaniment. Each system has two staves. The notes are connected by slurs. Fingering numbers are placed above and below the notes. The first system covers the first two octaves, and the second system covers the next two octaves, with a dashed box indicating the continuation of the pattern.

H-dur
Si / H / B

Musical score for H-dur (Si / H / B). The score consists of two systems of two staves each. The first system includes a treble clef staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a bass clef staff with a key signature of two flats (Bb and Eb). The second system includes a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

Ges-dur
Sol bémol / Ges / G flat

Musical score for Ges-dur (Sol bémol / Ges / G flat). The score consists of two systems of two staves each. The first system includes a treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). The second system includes a treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

Des-dur
Ré bémol / Des / D flat

Musical score for Des-dur (Ré bémol / Des / D flat). The score consists of two systems of two staves each. The first system includes a treble clef staff with a key signature of two flats (Bb and Eb) and a bass clef staff with a key signature of two flats (Bb and Eb). The second system includes a treble clef staff with a key signature of two flats (Bb and Eb) and a bass clef staff with a key signature of two flats (Bb and Eb). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

As-dur
La bémol / As / A flat

Musical score for As-dur (La bémol / As / A flat). The score consists of two systems of two staves each. The first system includes a treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). The second system includes a treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

Es-dur
Mi bémol / Es / E flat

Musical score for Es-dur (Mi bémol / Es / E flat). The score consists of two systems of two staves each. The first system includes a treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). The second system includes a treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a bass clef staff with a key signature of one flat (Bb). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

GAMY MINOROWE

GAMMES MINEURES • MOLL-TONLEITERN • MINOR SCALES

A. Gamy melodyczne

A. Gammes mélodiques • A. Melodische Moll-Tonleiter • A. Melodic minor scales

a-moll**La / A / A**

Inne palcowanie dla gamy opadającej według wzoru dla gamy C-dur

Pour les autres doigtés de la gamme descendante, voir les doigtés de la gamme en Ut majeur.

Andere Fingersätze für die abwärtsgehende Tonleiter findet man bei C-dur.

For other fingerings of the descending scale, see the fingering of the C major Scale.

e-moll**Mi / E / E**

Inne palcowanie dla gamy opadającej według wzoru dla gamy G-dur

Pour les autres doigtés de la gamme descendante, voir les doigtés de la gamme en Sol majeur.

Andere Fingersätze für die abwärtsgehende Tonleiter findet man bei G-dur.

For other fingerings of the descending scale, see the fingering of the G major Scale.

h-moll**Si / H / B**

Inne palcowanie dla gamy opadającej według wzoru dla gamy D-dur

Pour les autres doigtés de la gamme descendante, voir les doigtés de la gamme en Ré majeur.

Andere Fingersätze für die abwärtsgehende Tonleiter findet man bei D-dur.

For other fingerings of the descending scale, see the fingering of the D major Scale.

fis-moll
Fa dièse / Fis / F sharp

Musical score for Fis-moll (F sharp minor). The score consists of two staves, Treble and Bass clef. The key signature has one sharp (F#). The piece is written in a single system with various rhythmic values and accidentals. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings for the left hand. The piece concludes with a double bar line.

cis-moll
Ut dièse / Cis / C sharp

Musical score for cis-moll (C sharp minor). The score consists of two staves, Treble and Bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#). The piece is written in a single system with various rhythmic values and accidentals. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings for the left hand. The piece concludes with a double bar line.

gis-moll
Sol dièse / Gis / G sharp

Musical score for gis-moll (G sharp minor). The score consists of two staves, Treble and Bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, and G#). The piece is written in a single system with various rhythmic values and accidentals. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings for the left hand. The piece concludes with a double bar line.

es-moll
Mi bémol / Es / E flat

Musical score for es-moll (E flat minor). The score consists of two staves, Treble and Bass clef. The key signature has three flats (Bb, Eb, and Ab). The piece is written in a single system with various rhythmic values and accidentals. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings for the left hand. The piece concludes with a double bar line.

Palcowanie specjalne dla trzech oktauw
 Doigté spécial pour trois octaves
 Special-Fingersatz für drei Octaven
 Special fingering for three octaves

Musical notation for special fingering for three octaves. The first staff is in bass clef and the second is in treble clef. The piece consists of a series of ascending and descending eighth-note patterns across three octaves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes.

Palcowanie specjalne dla czterech oktauw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

Musical notation for special fingering for four octaves. The first staff is in bass clef and the second is in treble clef. The piece consists of a series of ascending and descending eighth-note patterns across four octaves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes.

Musical notation for special fingering for four octaves. The first staff is in treble clef and the second is in bass clef. The piece consists of a series of ascending and descending eighth-note patterns across four octaves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes.

d-moll Ré / D / D
 Palcowanie podstawowe
 Doigté général
 Allgemeiner Fingersatz
 General fingering

Musical notation for general fingering in D minor. The first staff is in bass clef and the second is in treble clef. The piece consists of a series of ascending and descending eighth-note patterns across three octaves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes.

Palcowanie specjalne dla trzech oktaw
 Doigté spécial pour trois octaves
 Special-Fingersatz für drei Octaven
 Special fingering for three octaves

Palcowanie specjalne dla czterech oktaw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

B. Gamy harmoniczne

B. Gammes harmoniques • B. Harmonische Moll-Tonleitern • B. Harmonic minor scales

a-moll
 La / A / A
 Palcowanie podstawowe
 Doigté général
 Allgemeiner Fingersatz
 General fingering

Palcowanie specjalne dla trzech oktauw
 Doigté spécial pour trois octaves
 Special-Fingersatz für drei Octaven
 Special fingering for three octaves

Musical score for three octaves exercise. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a bass clef on the left and a treble clef on the right. The second system has a bass clef on both staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

Palcowanie specjalne dla czterech oktauw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

Musical score for four octaves exercise. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a bass clef on the left and a treble clef on the right. The second system has a treble clef on both staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

e-moll
 Mi / E / E

Musical score for e-moll exercise. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a bass clef on the left and a treble clef on the right. The second system has a bass clef on both staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

Palcowanie specjalne dla trzech oktauw
 Doigté spécial pour trois octaves
 Special-Fingersatz für drei Octaven
 Special fingering for three octaves

Palcowanie specjalne dla czterech oktauw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

g-moll
Sol / G / G

Palcowanie podstawowe
 Doigté général
 Allgemeiner Fingersatz
 General fingering

Palcowanie specjalne dla trzech oktaw
 Doigté spécial pour trois octaves
 Special-Fingersatz für drei Octaven
 Special fingering for three octaves

Musical score for three-octave exercise. It consists of two staves (treble and bass clef) with a grand staff bracket. The music is written in a single melodic line across the staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. The exercise spans three octaves, starting from a low register and moving up.

Palcowanie specjalne dla czterech oktaw
 Doigté spécial pour quatre octaves
 Special-Fingersatz für vier Octaven
 Special fingering for four octaves

Musical score for four-octave exercise. It consists of two staves (treble and bass clef) with a grand staff bracket. The music is written in a single melodic line across the staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. The exercise spans four octaves, starting from a low register and moving up.

d-moll
 Ré / D / D

Musical score for d-moll exercise. It consists of two staves (treble and bass clef) with a grand staff bracket. The music is written in a single melodic line across the staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. The exercise is in the key of D minor.

Palcowanie transcendentalne

Poprzednio podane palcowania gam w podwójnych tercjach można uważać za mniej lub więcej „szkolne”. Oparte na tej samej zasadzie mają wspólną wadę uniemożliwiającą dokładne połączenie dwóch sąsiednich tercji, ponieważ trzeci palec użyty kolejno musi dokonać skoku o kwartę.

Podane niżej palcowanie, publikowane po raz pierwszy, udowadnia możliwość znalezienia dla wszystkich gam takowego, które pozwala na uniknięcie wyżej wspomnianej niedogodności, za wyjątkiem sytuacji, w której ten sam palec zślizguje się z czarnego klawisza na biały. Z powyższych względów wyższość palcowania, które nazywamy „transcendentalnym” jest niezaprzeczalna. Jednakże o ile to palcowanie nie zwiększa zasadniczo trudności w niektórych tonacjach, w innych staje się tak skomplikowane, że osiągnięcie szybkiego tempa jest praktycznie niemożliwe.

Spośród podanych rodzajów palcowania każdy powinien wybrać najbardziej odpowiadające jego własnym dyspozycjom technicznym i budowie ręki. Radzimy jednak najpierw zapoznać się dokładnie z całością podanej niżej aplikatury, a dopiero potem dokonać ewentualnego wyboru. Doświadczenie uczy nas, że przyswojenie sobie rodzaju palcowania następuje znacznie szybciej niż by się to mogło wydawać na początku możliwym.

Celowym wydaje się rozpocząć studiowanie tego palcowania od gam majowych i uczyć się początkowo każdą ręką osobno w kierunku rozbieżnym. Transcendentalne palcowanie znajduje zastosowanie przede wszystkim przy wykonywaniu gam każdą ręką osobno, w ten też sposób zostało niżej uszeregowane.

Doigtés transcendants

Les doigtés précédents pour les gammes en tierces ne sortent guère de ce qu'on est convenu d'appeler «doigtés d'école». Comme ils sont tous basés sur le même principe, ils ont ceux ci de commun qu'ils renferment toujours une suite de deux tierces dont la liaison parfaite devient mathématiquement impossible; car il est évident que dans les passages où le troisième doigt s'emploie deux fois consécutivement pour faire le saut d'une quarte, le legato ne peut être qu'approximatif. Or, les doigtés suivants, pour la plupart inédits, prouvent qu'il n'est nullement impossible de trouver pour toutes les gammes des doigtés qui n'offrent pas le même inconvénient et où le même doigt ne se trouve employé deux fois de suite que dans les cas où il glisse d'une touche noire à une touche blanche. A ce point de vue, la supériorité de ces doigtés, que nous nommerons «transcendants», est donc incontestable, et dans plusieurs gammes elle n'est même pas rachetée au prix d'une difficulté extraordinaire. Il n'en est cependant pas de même dans d'autres tonalités-

Transscendente Fingersätze

Die vorstehenden Fingersätze für Terzen-Tonleitern können sämtlich mehr oder weniger als „Schul-Fingersätze“ bezeichnet werden. Sie sind alle auf demselben Princip basirt und haben auch die Unvollkommenheit miteinander gemein, daß sie stets eine Folge von zwei Terzen aufweisen, die nicht völlig gebunden werden können, weil der dritte Finger hierbei einen Quartensprung ausführen muß. Die folgenden, zum größten Theil noch nie veröffentlichten Fingersätze werden zeigen, daß es in der That möglich ist, den oben erwähnten Übelstand zu vermeiden und ein und denselben Finger niemals zweimal hintereinander zu gebrauchen, es sei denn, daß er von einer schwarzen zu einer weißen Taste gleite. Dies stellt mithin einen unleugbaren Vorzug der von uns „transscendent“ genannten Fingersätze dar; aber wenn diese in einigen Tonarten die Schwierigkeit der Ausführung auch nicht wesentlich erhöhen, so ist dies doch in andern hingegen in so hohem Grade der Fall, daß sich alsdann ein sehr rapides Tempo nahezu verbietet. Mag nun jeder von den fol-

Transcendental Fingering

The preceding fingerings for scales in thirds may be, more or less, considered as “traditional fingerings”. All based upon the same principle, they have in common this defect that they always include a succession of two thirds, the perfect joining of which becomes absolutely impossible, it being evident that where the third finger is employed twice consecutively in order to make the skip of a fourth, the legato can only be approximately observed. The following fingerings, published here for the first time, will prove the possibility of finding, for all scales, fingerings which do not offer the same inconvenience, and in which the same finger is not employed twice in succession, except occasionally in slipping from a black key to a white one. From this point of view, the superiority of these fingerings (which we will call “transcendental”) is incontestable, and in many scales it does not even appreciably increase the difficulty. In other keys, however, the fingering becomes so complicated, that a very rapid movement is practically unattainable.

A-dur
La / A / A

Musical notation for the A major scale in treble clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are A4, B4, C#5, D5, E5, F#5, G#5, A5.

E-dur
Mi / E / E

Musical notation for the E major scale in treble clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are E4, F#4, G#4, A4, B4, C#5, D5, E5.

H-dur
Si / H / B

Musical notation for the B major scale in bass clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are B2, C#3, D#3, E3, F#3, G#3, A3, B3.

Ges-dur
Sol bémol / Ges / G flat

Musical notation for the G major scale in treble clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5.

Des-dur
Ré bémol / Des / D flat

Musical notation for the D major scale in bass clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are D2, E2, F#2, G2, A2, B2, C#3, D3.

As-dur
La bémol / As / À flat

Musical notation for the A major scale in treble clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G#5, A5.

Es-dur
Mi bémol / Es / E flat

Musical notation for the E major scale in treble clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are E4, F#4, G#4, A4, B4, C#5, D5, E5.

B-dur
Si bémol / B / B flat

Musical notation for the B major scale in bass clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are B2, C#3, D#3, E3, F#3, G#3, A3, B3.

F-dur
Fa / F / F

Musical notation for the F major scale in treble clef. The scale is written across two staves. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs are used to indicate phrasing. The notes are F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, E5, F5.

GAMY MINOROWE

GAMMES MINEURES • MOLL-TONLEITERN • MINOR SCALES

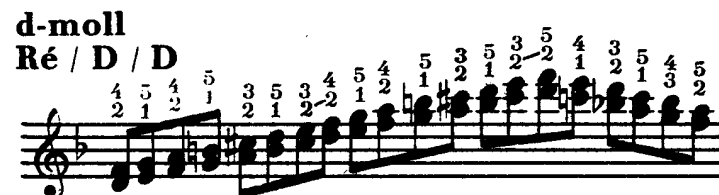
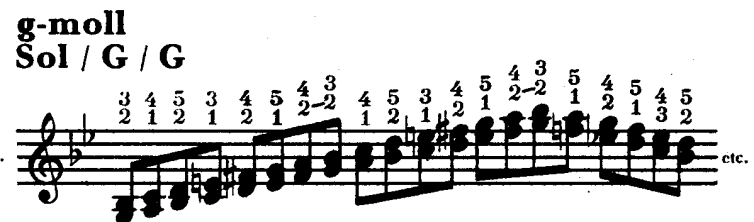
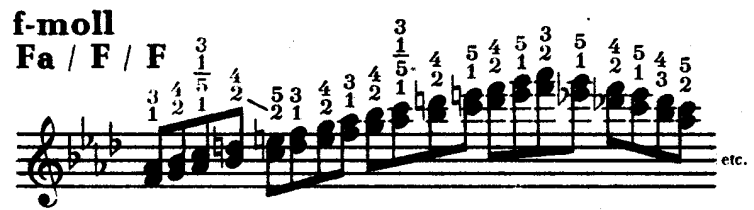
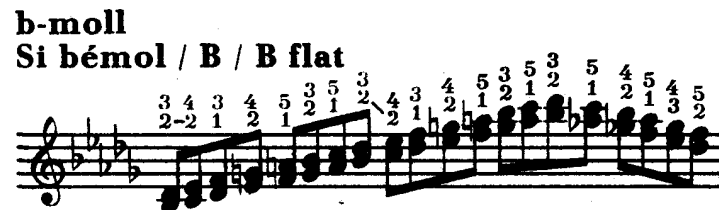
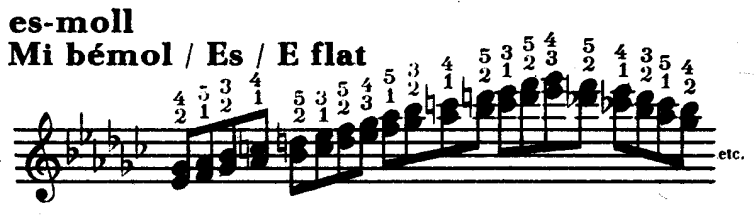
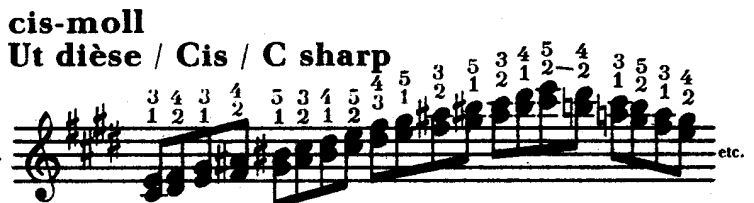
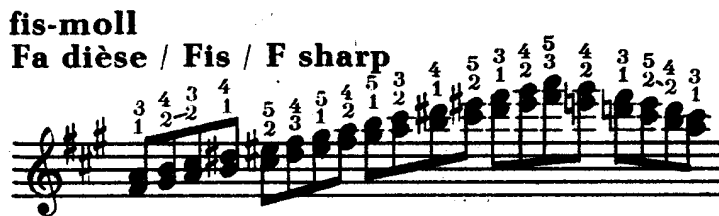
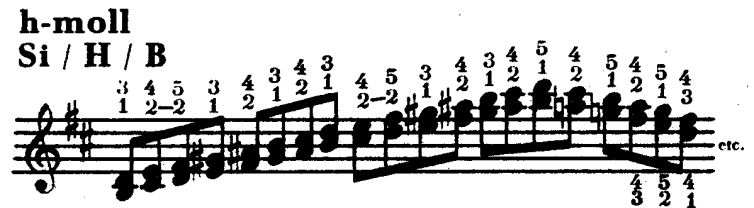
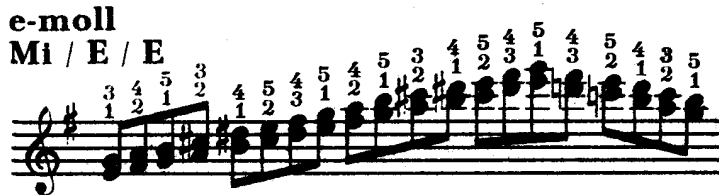
A. Gamy melodyczne

A. Gammes mélodiques • A. Melodische Moll-Tonleitern • A. Melodic minor scales

a-moll Palcowanie dla prawej ręki
La / A / A Main droite • Rechte Hand • Right hand

itd. jak w pokrewnych tonacjach majorowych
 continuer dans le ton relatif
 wie in der verwandten Dur-Tonart
 etc. as in the relative major key

B. Gamy harmoniczne

B. Gammes harmoniques • B. Harmonische Moll-Tonleitern • B. Harmonic minor scales

a-moll Palcowanie dla prawej ręki
La / A / A Main droite • Rechte Hand • Right hand

e-moll
Mi / E / E

h-moll
Si / H / B

fis-moll
Fa dièse / Fis / F sharp

cis-moll
Ut dièse / Cis / C sharp

gis-moll
Sol dièse / Gis / G sharp

es-moll
Mi bémol / Es / E flat

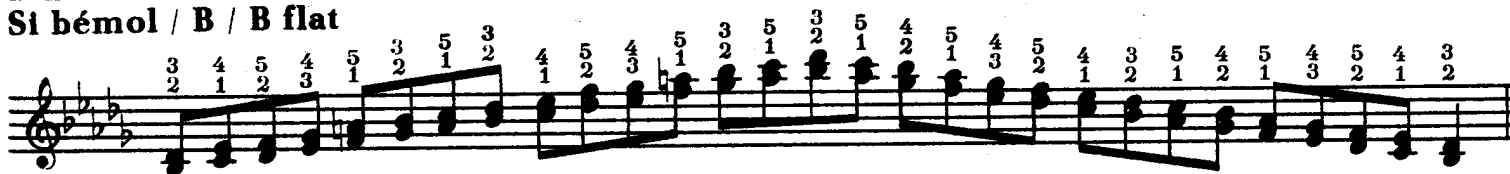
* Dla dolnego palcowania powinno się najpierw ćwiczyć trzy następujące tercje:

Pour les doigtés au-dessous des notes il sera utile d'étudier d'abord ces trois tierces séparément.

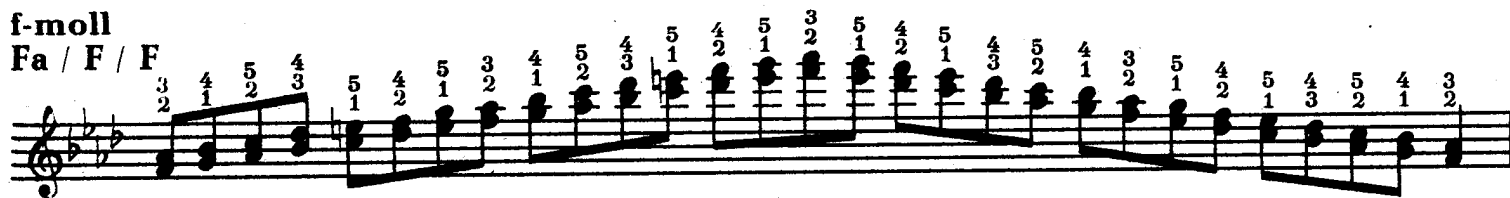
Für den unteren Fingersatz empfiehlt es sich, zuerst die drei Terzen studieren.

For the fingering given under the notes, it is advisable first to study these three thirds separately.

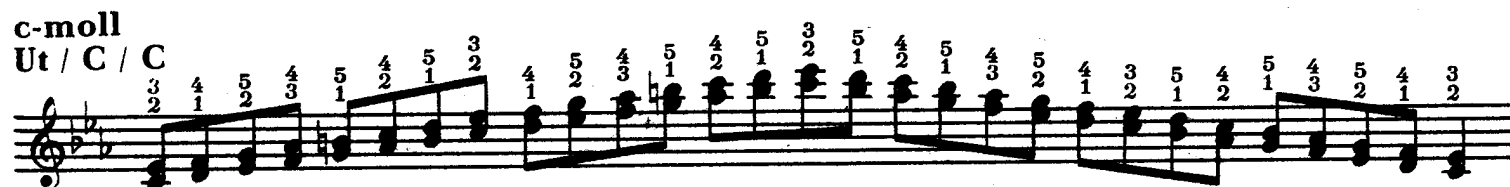
b-moll
Si bémol / B / B flat

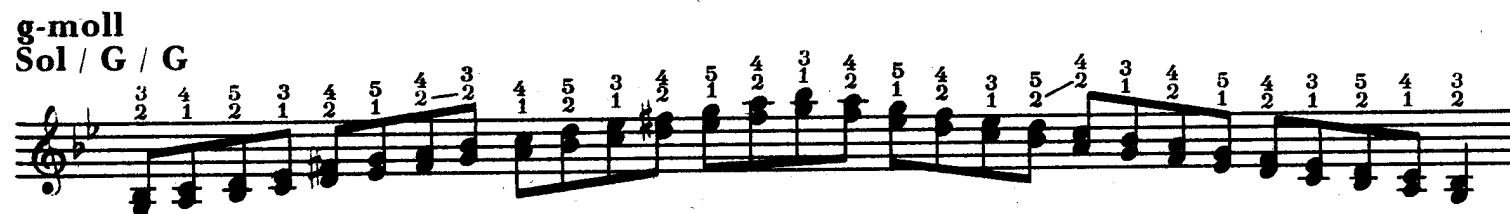
f-moll
Fa / F / F

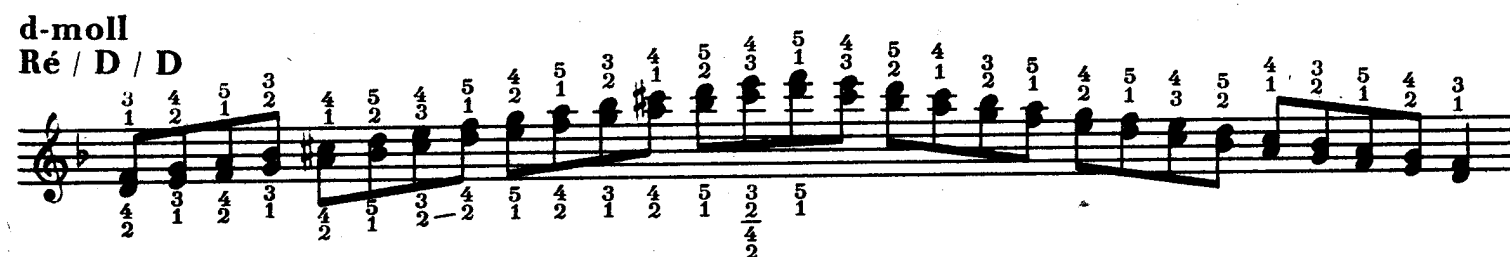
c-moll
Ut / C / C

g-moll
Sol / G / G

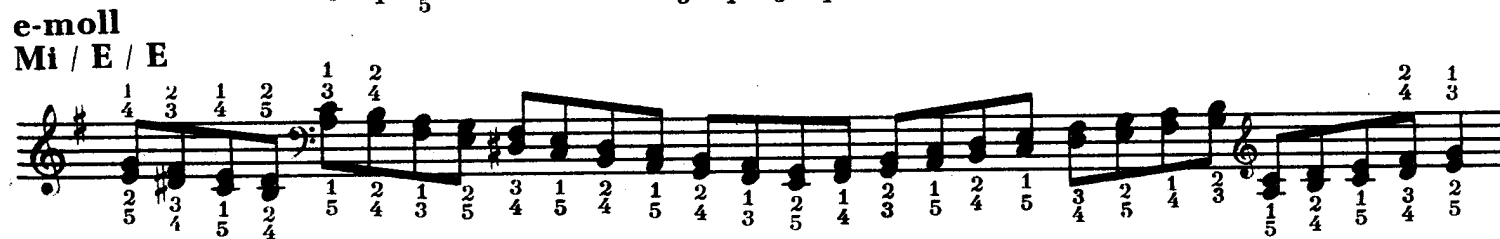
d-moll
Ré / D / D

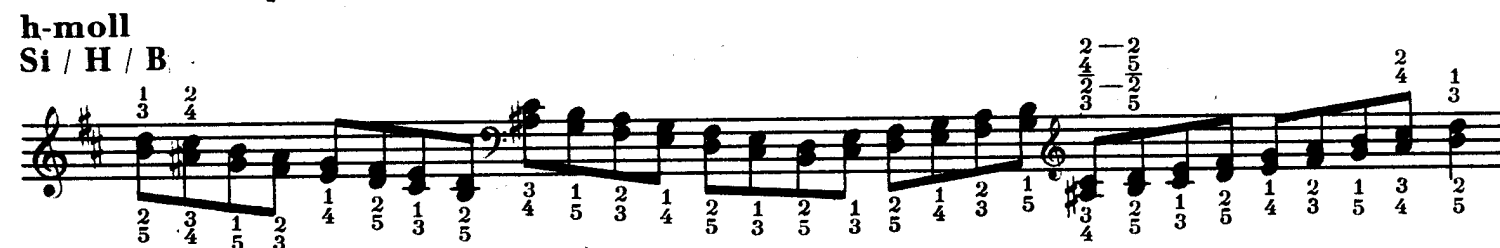
a-moll Palcowanie dla lewej ręki
La / A / A Main gauche • Linke Hand • Left hand

e-moll
Mi / E / E

h-moll
Si / H / B

fis-moll
Fa dièse / Fis / F sharp

Musical notation for Fis-moll (F# minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

cis-moll
Ut dièse / Cis / C sharp

Musical notation for Cis-moll (C# minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

gis-moll
Sol dièse / Gis / G sharp

Musical notation for Gis-moll (G# minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

es-moll
Mi bémol / Es / E flat

Musical notation for Es-moll (Eb minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

b-moll
Si bémol / B / B flat

Musical notation for B-moll (Bb minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

f-moll
Fa / F / F

Musical notation for f-moll (F minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

c-moll
Ut / C / C

Musical notation for c-moll (C minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

g-moll
Sol / G / G

Musical notation for g-moll (G minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

d-moll
Ré / D / D

Musical notation for d-moll (D minor) scale, treble and bass clefs, with fingerings.

D-dur*
Ré / D / D

Musical score for D major scale in bass clef. The score consists of two staves. The upper staff is in bass clef and the lower staff is in bass clef. The key signature is one sharp (F#). The scale is written in a sequence of eighth notes. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings. The sequence of notes is: D2, E2, F#2, G2, A2, B2, C3, D3, E3, F#3, G3, A3, B3, C4, D4.

A-dur*
La / A / A

Musical score for A major scale in bass clef. The score consists of two staves. The upper staff is in bass clef and the lower staff is in bass clef. The key signature is two sharps (F# and C#). The scale is written in a sequence of eighth notes. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings. The sequence of notes is: A2, B2, C#2, D2, E2, F#2, G2, A2, B2, C#2, D2, E2, F#2, G2, A2.

E-dur
Mi / E / E

Musical score for E major scale in treble clef. The score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature is three sharps (F#, C#, and G#). The scale is written in a sequence of eighth notes. Fingering numbers (1-5) are placed above or below the notes to indicate fingerings. The sequence of notes is: E3, F#3, G#3, A3, B3, C#4, D4, E4, F#4, G#4, A4, B4, C#5, D5, E5.

*Dolne palcowanie w gamach D-dur i A-dur przeznaczone jest dla małych rąk.

Dans les gammes de Ré et de La le doigté au-dessous des notes est préférable pour es petites mains.

In den Tonleitern von D und A ist der untere Fingersatz für kleine Hände vorzuziehen.

In the D and A scales, the fingering under the notes is preferable for little hands.

Es-dur*
Mi bémol / Es / E flat

B-dur*
Si bémol / B / B flat

F-dur
Fa / F / F

* Dołne palcowanie w gamach E-dur i B-dur przeznaczone jest dla małych rąk.

Dans les gammes de Mi \flat et de Si \flat le doigté au-dessous des notes est préférable pour les petites mains.

In den Tonleitern von Es und B ist der untere Fingersatz für kleine Hände vorzuziehen.

In the E \flat and B \flat scales, the fingering under the notes is preferable for little hands.

GAMY MINOROWE

GAMMES MINEURES • MOLL-TONLEITERN • MINOR SCALES

A. Gamy melodyczne

A. Gammes mélodiques • A. Melodische Moll-Tonleitern • A. Melodic scales

a-moll

La / A / A

e-moll

Mi / E / E

h-moll

Si / H / B

fis-moll

Fa dièse / Fis / F sharp

f-moll
Fa / F / F

c-moll*
Ut / C / C

g-moll**
Sol / G / G

d-moll
Ré / D / D

* Dolne palcowanie w gamie c-moll przeznaczone jest dla małych rąk.

Dans la gamme d'Ut le doigté au-dessous des notes est préférable pour les petites mains.

In der Tonleiter von C ist der untere Fingersatz für kleine Hände vorzuziehen.

In the C scale, the fingering under the notes is preferable for little hands.

** Dolne palcowanie w gamie g-moll przeznaczone jest dla małych rąk.

Dans la gamme de Sol le doigté au-dessous des notes est préférable pour les petites mains.

In der Tonleiter von G ist der untere Fingersatz für kleine Hände vorzuziehen.

In the G scale, the fingering under the notes is preferable for little hands.

cis-moll
Ut dièse / Cis / C sharp

Musical score for C major (Cis-moll). The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music is written in a simple, stepwise fashion, primarily using quarter and eighth notes. Numerous fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The piece concludes with a final cadence in the treble clef.

gis-moll
Sol dièse / Gis / G sharp

Musical score for G major (gis-moll). The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music is written in a simple, stepwise fashion, primarily using quarter and eighth notes. Numerous fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The piece concludes with a final cadence in the treble clef.

es-moll
Mi bémol / Es / E flat

Musical score for E major (es-moll). The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music is written in a simple, stepwise fashion, primarily using quarter and eighth notes. Numerous fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The piece concludes with a final cadence in the treble clef.

b-moll
Si bémol / B / B flat

Musical score for B major (b-moll). The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music is written in a simple, stepwise fashion, primarily using quarter and eighth notes. Numerous fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below the notes. The piece concludes with a final cadence in the treble clef.

f-moll
Fa / F / F

Musical score for f-moll (F minor) in Fa / F / F position. The score consists of two staves, Treble and Bass. The Treble staff begins with a treble clef and a key signature of two flats (Bb and Eb). The Bass staff begins with a bass clef and the same key signature. The music is written in a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with many notes marked with fingerings (1-5). The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

c-moll
Ut / C / C

Musical score for c-moll (C minor) in Ut / C / C position. The score consists of two staves, Treble and Bass. The Treble staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (Bb). The Bass staff begins with a bass clef and the same key signature. The music is written in a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with many notes marked with fingerings (1-5). The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

g-moll
Sol / G / G

Musical score for g-moll (G minor) in Sol / G / G position. The score consists of two staves, Treble and Bass. The Treble staff begins with a treble clef and a key signature of two sharps (F# and C#). The Bass staff begins with a bass clef and the same key signature. The music is written in a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with many notes marked with fingerings (1-5). The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

d-moll
Ré / D / D

Musical score for d-moll (D minor) in Ré / D / D position. The score consists of two staves, Treble and Bass. The Treble staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The Bass staff begins with a bass clef and the same key signature. The music is written in a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with many notes marked with fingerings (1-5). The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Gamy majorowe w kwartach

Les gammes majeures en quartes • Die Dur-Tonleitern in Quarten

Major scales in fourths

C-dur

Ut / C / C

Musical notation for the C major scale in fourths. The piece is written for piano in C major (one sharp). The right hand plays a sequence of chords in fourths, with fingerings indicated by numbers 1-5 above the notes. The left hand plays a single-line melody in eighth notes. The scale is played in both ascending and descending directions.

G-dur

Sol / G / G

Musical notation for the G major scale in fourths. The piece is written for piano in G major (two sharps). The right hand plays a sequence of chords in fourths, with fingerings indicated by numbers 1-5 above the notes. The left hand plays a single-line melody in eighth notes. The scale is played in both ascending and descending directions.

D-dur

Ré / D / D

Musical notation for the D major scale in fourths. The piece is written for piano in D major (two sharps). The right hand plays a sequence of chords in fourths, with fingerings indicated by numbers 1-5 above the notes. The left hand plays a single-line melody in eighth notes. The scale is played in both ascending and descending directions.

A-dur

La / A / A

Musical notation for the A major scale in fourths. The piece is written for piano in A major (three sharps). The right hand plays a sequence of chords in fourths, with fingerings indicated by numbers 1-5 above the notes. The left hand plays a single-line melody in eighth notes. The scale is played in both ascending and descending directions.

Tercje wielkie*
Tierces majeures* • Grosse Terzen* • Major thirds*

Dla gam opadających w prawej ręce, a wznoszących się w lewej można zastosować również niżej podane palcowanie. Jest ono niewątpliwie wygodne, chociaż na początku studiowania może się wydawać trudne.

Pour la gamme descendante de la main droite et la gamme montante de la main gauche on peut employer également le doigté suivant, qui évidemment a du bon, quoique au premier abord il paraisse très difficile.

Für die absteigende Tonleiter in der rechten Hand und die aufsteigende in der linken kann man außerdem noch den folgenden Fingersatz anwenden, welcher sehr empfehlenswerth ist, obgleich er zu Anfang schwierig erscheinen mag.

For the descending scale of the right hand and the ascending scale of the left hand one can also employ the following fingering, which evidently has its advantages, although at first sight it seems very difficult.

Prawa ręka
 Main droite
 Rechte Hand
 Right hand

Lewa ręka
 Main gauche
 Linke Hand
 Left hand

Następujące palcowanie jest godne polecenia tylko przy wykonaniu staccato.

Les doigtés suivants ne se recommandent guère que pour les gammes en staccato.

Die folgenden Fingersätze sind nur für das Staccato-Spiel empfehlenswerth.

The following fingerings are only recommended for the staccato scales.

* Podane tu palcowanie wielkich tercji jest trudne i niewygodne. Polecamy stosować aplikaturę wskazaną przez Moszkowskiego niżej w następnych przykładach — przyp. red.)

Le doigté des tierces majeures, indiqué ici, est difficile, et peu commode. L'éditeur recommande l'emploi du doigté choisi par Moszkowski dans les exemples suivants (note de l'éditeur).

Der hier für die grossen Terzen angegebene Fingersatz ist schwierig und unbequem. Der Herausgeber empfiehlt den Gebrauch des von Moszkowski in den folgenden Beispielen angewandten Fingersatzes (Anm. d. Hrsg.).

The fingering for major thirds indicated here is difficult and inconvenient. The editor advises the fingering chosen by Moszkowski in the following examples (ed. note).

Prawa ręka
Main droite
Rechte Hand
Right hand

Lewa ręka
Main gauche
Linke Hand
Left hand

Kwarty czyste

Quartes justes • Reine Quarten • Perfect fourths

Z podanych dwóch wariantów palcowania dajemy bezwzględnie pierwszeństwo górnej wersji. Jednakże trzeba być dobrze obeznanym z ześlizgiem palca z czarnego klawisza na biały, co wymaga przy gamach opadających dłuższego ćwiczenia. Można także mieszać obydwu warianty palcowania używając górnego dla gam wznoszących, a dolnego dla opadających.

De ces deux doigtés pour la gamme chromatique en quartes, c'est celui au-dessus des notes que nous préférons de beaucoup. Mais il exige que l'on soit très familiarisé avec le glissement d'une touche noire à une touche blanche (avec le même doigt), ce qui au commencement paraît surtout difficile dans la gamme descendante. On est, du reste, libre de faire un mélange des deux doigtés, c'est à dire: de se servir de celui en haut pour la gamme montante et de l'autre pour la gamme descendante.

Von diesen beiden Fingersätzen für chromatische Quarten geben wir dem über den Noten stehenden bei weitem den Vorzug. Allerdings setzt dieser voraus, daß man mit dem Gleiten von Obertasten zu Untertasten sehr vertraut sei, was namentlich in der absteigenden Tonleiter eine längere Übung verlangt. Man kann selbstverständlich auch die beiden Fingersätze combinieren, indem man sich des oberen für die aufsteigende, des unteren für die absteigende Tonleiter bedient.

Of these two fingerings for the chromatic scale in fourths, we much prefer the one over the notes. But one requires to be very well acquainted with the gliding from black to white keys (with the same finger), which at the beginning will seem especially difficult in the descending scale. One may, after all, mix the two fingerings: that is to say, use the upper one for the ascending scale, and the other for the descending scale.

Kwinty zmniejszone

Quintes diminuées • Verminderte Quinten • Diminished fifths

The first system of the Diminished fifths section contains two systems of piano accompaniment. Each system consists of a grand staff with a treble and bass clef. The music is written in a key with one flat (B-flat major or D minor). The exercises are characterized by descending and ascending lines of diminished fifths, often with chromatic alterations. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. The first system includes various rhythmic patterns such as eighth and sixteenth notes, and some triplet markings.

Seksty małe

Sixtes mineures • Kleine Sexten • Minor sixths

The second section, Minor sixths, also consists of two systems of piano accompaniment. The notation is similar to the first section, using grand staves with treble and bass clefs. The exercises focus on minor sixth intervals, often moving in parallel motion. The key signature remains one flat. Fingerings and articulation are clearly marked throughout. The exercises include both ascending and descending lines, with some chromatic variations.

Inne palcowanie

Un autre doigté • Ein anderer Fingersatz • Another fingering

Musical score for 'Inne palcowanie' (Un autre doigté • Ein anderer Fingersatz • Another fingering). The score is written for piano and consists of two systems of two staves each. The first system covers measures 1-8, and the second system covers measures 9-16. The music features complex fingering patterns, including many triplets and slurs, with numerous fingerings indicated by numbers 1-5 above or below the notes.

Seksty wielkie

Sixtes majeures • Grosse Sexten • Major sixths

Musical score for 'Seksty wielkie' (Sixtes majeures • Grosse Sexten • Major sixths). The score is written for piano and consists of two systems of two staves each. The first system covers measures 1-8, and the second system covers measures 9-16. The music features complex fingering patterns, including many triplets and slurs, with numerous fingerings indicated by numbers 1-5 above or below the notes.

U w a g i

Chromatyczne lub diatoniczne gamy w podwójnych sekundach wielkich i czystych kwartach nie są w partii lewej ręki nigdzie spotykane z czysto harmonicznymi względów. Z tego powodu zrezygnowaliśmy z podawania palcowania pozostawiając lewej ręce wypełnienie harmonicznego przebiegu. Mimo braku przykładów w literaturze musimy jednakże dopuścić możliwość istnienia gam w kwartach chromatycznych dla lewej ręki. Kto życzyłby sobie ćwiczyć w. interwały lewą ręką, będzie mógł z łatwością odnaleźć właściwe palcowanie po zapoznaniu się z następującymi uwagami.

Wśród majorowych tonacji zawsze znajdziemy dwie, które korespondują ze sobą identycznością palcowania w obu rękach. Są to te, które posiadają tę samą ilość przeciwstawnych znaków przykluczowych. Weźmy dla przykładu gamę As (4 bemole) i gamę E (4 krzyżyki). W wykonaniu tych gam w ruchu rozbieżnym, rozpoczynając jedną ręką od pierwszego stopnia, a drugą od tercji — obydwie ręce zachowują całkowicie jednakowe następstwo palcowania.

Powyzsza reguła wydaje się na pierwszy rzut oka nie odpowiadać wszystkim korespondującym ze sobą gamom, np. nie nasuwa się analogia w palcowaniu F-dur i G-dur.

Wystarczy jednak palcowanie gamy F-dur w lewej ręce, stosowane przez znakomitą większość pianistów, zamienić na inne (tzn. niżej podane — przyp. t.), aby się przekonać, że analogia również i tu istnieje, natomiast to powszechnie stosowane palcowanie jest całkowicie nielogiczne i mniej wygodne niż następujące:

Podobnie ma się sprawa z innymi gamami durowymi stanowiącymi pozornie wyjątki od przyjętej tu zasady, podczas gdy w rzeczywistości wspomniana wyżej analogia staje się niewidoczna jedynie przez stosowanie nielogicznego (tradycyjnego — przyp. tł.) palcowania. Według posiadanych przeze mnie wiadomości, Karol Eschmann-Dumur* był pierwszym, który wyjaśnił istniejące anomalie palcowania. Jego znakomitą *Szkołę techniki gry na fortepianie* uważam za godną polecenia tym wszystkim pianistom, którzy chcieliby się czegoś więcej nauczyć. Ponieważ, jak zostało powiedziane uprzednio, aby osiągnąć identyczność następstwa palców w korespondujących ze sobą gamach, należy rozpoczynać od pierwszego stopnia gamy w jednej ręce, a od tercji w drugiej — staje się oczywistym, że gamy w tercjach i sekstach muszą dokładnie odpowiadać tej zasadzie. Problem ten wyjaśniają następujące przykłady:

Es-dur

M. d.

M. s.

A-dur

A-dur

M. d.

M. s.

Es-dur

Es-dur

M. d.

M. s.

A-dur

A-dur

M. d.

M. s.

Es-dur

Z powyższego wynika, że obie gamy powinny być wykonane tymi samymi palcami — palcowanie dla prawej ręki w jednej gamie jest symetryczne z lewą w innej gamie. Jest to oczywisty wniosek, którego jednakże wielu pedagogów nie bierze pod uwagę.

I tak np. Karol Tausig w swoim załączniku do *Gradus ad Parnassum* Clementiego podaje następujące palcowanie dla gamy D-dur w prawej ręce oraz dla B-dur w lewej.

M. d.

M. s.

* Karol Eschmann-Dumur (1835–1913), znany pianista i pedagog szwajcarski, autor cytowanego przez Moszkowskiego podręcznika (przyp. red.).

William Mason* w swej pracy *Touch and Technic* (wyd. Theodor Preser, Philadelphia) postępuje niekonsekwentnie odnośnie do palcowania gam F-dur i G-dur.

The image shows two musical exercises, M. d. (Melody) and M. s. (Bass), with fingerings indicated above and below the notes. The exercises are written on a grand staff (treble and bass clefs).

M. d. Fingerings: 3 4 3 4, 3 4 5 3, 4 3 4 3, 4 5 3 5, 4 3 4 3, 4 3 5 4, 5 4 3 4, 3

M. s. Fingerings: 2 1 2 3, 1 2 3 4, 1 2 3 1, 2 1 2 1, 2 1 3 2, 1 2 1 2, 1 3 2 4, 2 1 3 4

Możemy poprzestać na tych dwóch przykładach cytowanych z powszechnie znanych prac, ażeby wykazać, że istnienie analogii w palcowaniu majorowych gam jest nie uwzględnione bądź nie dostrzegane. Gamy chromatyczne podlegają oczywiście tym samym prawidłom. Wystarczy zagrać następujący przykład, aby się o tym przekonać.

The image shows three musical exercises, M. d. (Melody) and M. s. (Bass), illustrating chromatic and diatonic scales. The exercises are written on a grand staff (treble and bass clefs).

The first exercise shows a chromatic scale in the right hand (M. d.) and a corresponding chromatic scale in the left hand (M. s.).

The second exercise shows a diatonic scale in the right hand (M. d.) and a corresponding diatonic scale in the left hand (M. s.).

The third exercise shows a diatonic scale in the right hand (M. d.) and a corresponding diatonic scale in the left hand (M. s.), with the word "etc." written below the notes.

Gdy się tę naczelną zasadę palcowania pozna, nie będzie się miało trudności w znajdowaniu właściwej aplikatury dla lewej ręki w pochodach gamowych chromatycznych sekund oraz diatonicznych i chromatycznych kwart.

* William Mason (1829—1908), amerykański pianista i kompozytor, uczeń m. in. Moschelesa i Liszta, był jednym z wybitniejszych pedagogów w swej epoce w USA. Z czterech opublikowanych prac metodycznych cytowana przez Moszkowskiego jest ostatnią, op. 44, napisaną pod koniec ubiegłego stulecia (przyj. red.).

Observations

Les gammes chromatiques ou diatoniques en secondes majeures et en quartes justes pour la main gauche ne se rencontrent pas, pour cause, dans la littérature musicale; et nous n'avons dans ces gammes employé la main gauche que pour compléter l'harmonie. La possibilité des gammes chromatiques en quartes pour la main gauche serait à la rigueur admissible, mais nous n'en connaissons pas d'exemple. Nous nous sommes donc dispensés d'en donner le doigté; pour ceux qui désirent cependant les étudier, il sera facile de les doigter, après avoir lu les remarques suivantes:

Parmi les gammes majeures il en est toujours deux qui correspondent par l'identité des mouvements dans les deux mains. Ce sont les gammes qui ont le même nombre d'accidents opposés (dièses et bémols). Prenons, par exemple, la gamme de La^b majeur (quatre ^b) et celle de Mi majeur (quatre [#]). En jouant ces deux gammes dans le mouvement contraire et en commençant l'une par le ton fondamental et l'autre par la tierce, on exécute des deux mains un mouvement identique.

Anmerkung

In der linken Hand kommen chromatische oder diatonische Tonleitern in großen Secunden und reinen Quarten niemals vor, und zwar aus Gründen der Harmonie. Wir haben daher auch von Fingersätzen für Tonleitern der linken Hand in diesen Intervallen Abstand genommen und da, wo sie die rechte Hand ausführt, nur eine Vervollständigung der Harmonie durch die linke hinzugefügt. Die Zulässigkeit von chromatischen Quarten-Tonleitern in der linken Hand kann allerdings nicht absolut bestritten werden; allein da wir kein Beispiel aus der Literatur hierfür kennen, haben wir es auch nicht für nöthig gehalten, ihren Fingersatz zu geben. Wer die genannten Intervalle trotzdem mit der linken Hand zu studiren wünscht, wird die betreffenden Fingersätze leicht finden können, wenn er sich hierbei von den folgenden Gesichtspunkten leiten läßt:

Je zwei aller Dur-Tonleitern correspondiren insofern genau miteinander, als ihre Ausführung von beiden Händen die gleichen Fingerbewegungen erfordert. Es sind dies stets die beiden Tonleitern, welche als Vorzeichnung die nämliche Anzahl entgegengesetzter Versetzungszeichen haben. Machen wir dies an zwei Tonleitern, wie zum Beispiel As-dur (4 ^b) und E-dur (4 [#]), klar. Sobald man diese Tonleitern in der Gegenbewegung spielt und die eine mit dem Grundton, die andere mit der Terz beginnt, führt man eine völlig übereinstimmende Bewegung in beiden Händen aus.

Remarks

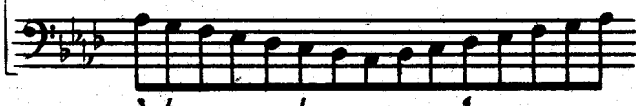
Chromatic or diatonic scales in major seconds, and in perfect fourths, for the left hand are not found in musical literature for harmonic reasons. In consequence we have abstained from giving their fingering, and have in these scales only employed the left hand to complete the harmony. In spite of the lack of examples we must however admit the possibility of chromatic scales in fourths for the left hand, and those who desire to practise the above-mentioned scales will have no difficulty in finding the fingering, after reading the following remarks:

Of the major scales there are always two, which correspond by identity of movement of the two hands, viz. those scales which have the same number of opposite accidentals (sharps or flats). Take for example the scale of A flat major (four flats), and that of E major (four sharps). In playing these two scales in contrary motion, commencing one by the key-note and the other by the third, the two hands execute identical movements.

Main droite

Main gauche

Main droite

Main gauche

M. d.

M. g.

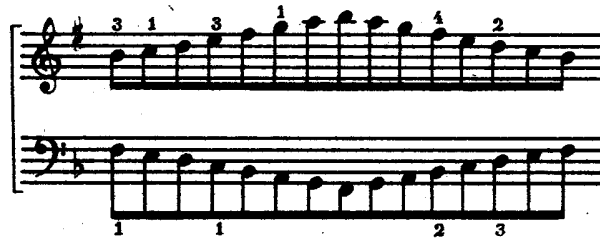
M. d.

M. g.

Il est vrai qu'il y a d'autres gammes qui ne semblent pas s'accorder avec cette règle. Celles de Fa majeur (un \flat) et de Sol majeur (un \sharp) par exemple, n'offrent pas cette analogie de doigtés:

Diese Regel erscheint allerdings auf den ersten Blick nicht für alle von mir correspondierend genannten Tonleitern zutreffend. F-dur und G-dur bieten z. B. keine solche Analogie des Fingersatzes:

There are however other scales which do not seem to conform to this rule. For example those of F major (one flat) and G major (one sharp) do not follow this analogy of fingering:

Néanmoins cette analogie existe et redevient évidente du moment où, dans la gamme en Fa majeur, on substitue dans la main gauche au doigté usité par la grande majorité des pianistes le doigté qu'on peut qualifier de seul logique et qui, en effet, rend plus facile l'exécution de la dite gamme.

Man braucht aber nur den von der weitaus größeren Mehrzahl der Pianisten für die F-dur-Tonleiter angewendeten Fingersatz der linken Hand mit einem anderen zu vertauschen, um sich davon zu überzeugen, daß die Analogie auch hier besteht, der übliche Fingersatz aber durchaus unlogisch und weniger bequem als der folgende ist:

Nevertheless the analogy exists, and becomes apparent the moment that in the scale of F major, in the left hand, one substitutes for the fingering employed by the majority of pianists, that which is the only logical one, and which in fact renders the execution of this scale more simple:

Il en est de même pour les autres gammes majeures qui apparemment semblent contredire le principe de ces analogies et qui, en réalité, ne sont que dissimulées par des doigtés illogiques de la main gauche. Mr Charles Eschmann-Dumur* dans ses *Exercices techniques pour piano* a été le premier, à ma connaissance, à démontrer ces anomalies de doigté, et nous renvoyons tous les pianistes, désireux de s'en informer plus amplement à cet excellent ouvrage.

Puisqu'il faut commencer par la tonique dans une main, et par la tierce dans l'autre, pour établir l'identité des mouvements dans les gammes correspondantes, il devient clair que les gammes en tierces et en sixtes doivent se correspondre d'une façon exacte, ce que démontrent les exemples suivants:

Ebenso verhält es sich mit den anderen Dur-Tonleitern, welche scheinbare Ausnahmen von der hier aufgestellten Regel bilden, während in Wahrheit auch bei ihnen die Identität der Bewegungen nur durch unlogische Fingersätze aufgehoben wird. Charles Eschmann-Dumur* war meines Wissens der erste, der diese Anomalien des Fingersatzes in einem *Schule der Klavier-Technik* betitelten Werke klargelegt hat, und wir verweisen alle Pianisten, welche sich des Weiteren darüber belehren wollen, auf diese vortreffliche Arbeit.

Da man, um in correspondierenden Tonleitern eine Identität der Fingerbewegungen zu erzielen, in der einen Hand mit dem Grundton und in der andern mit der Terz beginnen muß, so erhellt hieraus, daß die Tonleitern in Terzen und Sexten diese Gleichartigkeit der Bewegungen von vornherein darstellen müssen. Die folgenden Beispiele machen dies deutlich:

It is the same in the other major scales which seem to contradict the principle indicated, but which in reality only dissimulate it by illogical fingering in the left hand. Mr. Charles Eschmann-Dumur* in his *Technical Pianoforte School* was the first, to my knowledge, to indicate these anomalies of fingering, and this excellent work is hereby recommended to all pianists desiring information on the subject.

Since one must commence by the key-note in one hand, and by the third in the other, to establish the identity of movement in the corresponding scales, it becomes evident that the scales in thirds and sixths must correspond exactly, as indicated by the following examples:

* Charles Eschmann-Dumur (1835—1913), pianiste renommé et pédagogue suisse (note de l'éditeur).

* Charles Eschmann-Dumur (1835—1913), bekannter Schweizer Pianist und Pädagoge. (Anm. d. Hrsg.).

* Charles Eschmann-Dumur (1835—1913), famous Swiss pianist and teacher (ed. note).

DEUXIÈME PARTIE • ZWEITER THEIL • SECOND PART

Cwiczenia dwudźwięków

Collection d'exercices en doubles notes

Übungen in Doppelgriffen • Exercises in double notes

A

Poniższe ćwiczenia modulujące przeznaczone są do studiowania w różnych tonacjach.

Exercices destinés à être travaillés dans de différents tons et modulant par eux-mêmes

Übungen, welche in sich selbst moduliren und in verschiedenen Tonarten geübt werden sollen

Exercises designed to be studied in different keys and modulating by themselves

1

2

3

4

5

Musical notation for system 5, measures 1-4. Treble and bass clefs. Fingerings: 3 1, 4 1, 3 1, 3 1. Includes a '1 3' marking in the bass line.

6

w dalszym ciągu do:
à continuer jusqu'à:
fortzuführen bis:
to be continued to:

Musical notation for system 6, measures 5-8. Treble and bass clefs. Includes 'etc.' marking.

7

Musical notation for system 7, measures 1-4. Treble and bass clefs. Includes a '2 4' marking in the bass line.

8

Musical notation for system 8, measures 1-4. Treble and bass clefs. Includes 'etc.' marking and a '1 4' marking in the bass line.

Musical notation for system 9, measures 1-4. Treble and bass clefs.

13

Musical notation for exercise 13, first system. Treble and bass clefs, common time signature. Fingerings: 4 3 2 4 3 (treble), 3 4 5 4 3 (bass).

Musical notation for exercise 13, third system. Treble and bass clefs, common time signature. Includes "etc." at the end.

14

Musical notation for exercise 14, first system. Treble and bass clefs, common time signature. Fingerings: 4 3 2 4 3 (treble), 3 4 5 4 3 (bass).

Musical notation for exercise 14, third system. Treble and bass clefs, common time signature. Includes "etc." at the end.

15

Musical notation for exercise 15, measures 1-4. The piece is in common time (C) and features a complex rhythmic pattern with many beamed eighth and sixteenth notes. The key signature has one flat (B-flat). Fingerings are indicated with numbers 1-5. The notation includes a '4 5' fingering above the first measure and a '4' below the second measure. The piece concludes with 'etc.' in the right hand.

16

Musical notation for exercise 16, measures 1-4. The piece is in 2/4 time and consists of a series of chords. The key signature has one flat (B-flat). Fingerings are indicated with numbers 2 and 4. The notation includes a '5 2' fingering above the first measure and a '2 4' below the first measure.

Musical notation for exercise 16, measures 5-8. The piece continues with a series of chords in 2/4 time. The key signature has one flat (B-flat). Fingerings are indicated with numbers 5 and 2. The notation includes a '5 2' fingering above the first measure.

Musical notation for exercise 16, measures 9-12. The piece continues with a series of chords in 2/4 time. The key signature changes to two flats (B-flat and E-flat). The notation concludes with 'etc.' in the right hand.

17

Musical notation for exercise 17, measures 1-4. The piece is in 3/4 time and consists of a series of chords. The key signature has one flat (B-flat). Fingerings are indicated with numbers 3 and 5. The notation includes a '3 5' fingering above the first measure and a '3 5' below the first measure.

Musical notation for exercise 17, measures 5-8. The piece continues with a series of chords in 3/4 time. The key signature changes to two flats (B-flat and E-flat). The notation concludes with 'etc.' in the right hand.

B

Ćwiczenia bez modulacji; należy je wykonywać we wszystkich tonacjach.

Exercices sans modulation, mais pouvant se travailler dans tous les tons

Übungen, welche nicht modulieren, aber in allen Tonarten geübt werden können

Exercises without modulation, but which may be studied in any key

1

3 4
1 2

3 5 2 4

3 4
1 2

3 5 2 4

3 4
1 2

3 5 2 4

3 4
1 2

3 5 2 4

2

3 1

3 5

3

3

4

5

6

(Niniejsze ćwiczenie wymaga w niektórych tonacjach wielkiej rozpiętości rąk.
Polecamy je pianistom o dużych rękach.)

(La transposition de cet exercice dans
tous les tons ne sera possible qu'aux
mains très grandes.)

(In einigen Tonarten verlangt diese
Übung so außerordentliche Span-
nung, daß sie nur für sehr große
Hände rätlich ist.)

(The transposition of this exercise
in all keys is possible only in the
case of large hands.)

6

7

8

Vide uwaga do nr 6

Voir la remarque au N° 6 • Siehe die Anmerkung bei Nr. 6 • See the note at no. 6

9

10

11

12

Vide uwaga do nr 6

Voir la remarque au N° 6 • Siehe die Anmerkung bei Nr. 6 • See the note at no. 6

13

Musical score for exercise 13, measures 1-4. Treble clef, 2/4 time. Fingerings: 4 3 1, 5 2, 4 1, 4 1 5 2.

Vide uwaga do nr 6

Voir la remarque au N° 6 • Siehe die Anmerkung bei Nr. 6 • See the note at no. 6

14

Musical score for exercise 14, measures 1-4. Treble clef, 2/4 time. Fingerings: 1 3 4, 2 5, 1 3 4, 1 3 4, 1 2 5, 1 4 3.

15

Musical score for exercise 15, measures 1-4. Treble clef, 6/8 time. Fingerings: 4 5 4 3, 1 3 1 2, 1 3 2, 3 4 2.

16

Musical score for exercise 16, measures 1-4. Treble clef, 6/8 time. Fingerings: 3 4 2, 1 2, 3 5 2, 1 3 5.

Musical score for exercise 15, measures 5-8. Treble clef, 6/8 time. Fingerings: 4 5, 1 2, 4 5, 1 3, 4 5, 2 3, 4 5, 2 1.

1 2 5, 1 3 5, 2 3 5, 2 1 5

17

Musical score for exercise 17, measures 1-4. Treble clef, 2/4 time. Fingerings: 4 2, 3 4 5 4 2, 3 2 1, 2 4.

2 4, 3 2 1, 5 4 3, 2 4

18

Musical score for exercise 18, measures 1-4. Treble clef, 2/4 time. Fingerings: 5 4, 5 5.

4 5

19

Musical score for exercise 19, measures 1-4. The piece is in 6/8 time. The right hand features a continuous eighth-note pattern with fingerings 3 1, 4 2, 5 3, 5 3, and 5 3. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment with fingerings 1 3, 2 4, 5 3, 4 5, and 4 5.

20

Musical score for exercise 20, measures 1-4. The piece is in 6/8 time. The right hand has a continuous eighth-note pattern with fingerings 5 3, 5 3, 5 3, and 5 3. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment with fingerings 5 3, 4 5, 4 5, and 5 3.

21

Musical score for exercise 21, measures 1-4. The piece is in common time (C). The right hand features a continuous eighth-note pattern with fingerings 5 3, 4 2, 3 1, 4 2, and 5 3. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment with fingerings 1 3, 5 3, and 1 3.

C

Ćwiczenia, które należy wykonywać tylko w podanych tonacjach

Exercices destinés à être travaillés seulement dans le ton indiqué

Übungen, welche nur in der vorgeschriebenen Tonart geübt zu werden brauchen

Exercises intended to be studied only in the indicated key

1

Porównaj z *Ediudą* op. 10 nr 3 F. Chopina

Voir l'*Étude* N°3, op. 10 de Chopin

Vergleiche die *Etude* Nr. 3 op. 10

See Chopin's *Etude* no. 3, Op. 10

von Chopin

2

3

4

5

4 5
1 3

5 2

3

6

3

1 3
4 5

5

Detailed description: This block contains the musical notation for measures 5 and 6. Measure 5 is a 3/4 time signature. The piano part features a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with fingerings 4-5-1-3 and 5-2 indicated above the staff. The bass part has a simpler accompaniment with a triplet of eighth notes. Measure 6 continues the piano part with similar rhythmic complexity and includes a triplet of eighth notes in the bass part with fingerings 1-3-4 and 5.

Porównaj z *Wariacjami na temat Paganiniego* Brahmsa.

Voir les *Variations sur un thème de Paganini* de Brahms

Vergleiche die *Variationen über ein Thema von Paganini* von Brahms

See Brahms' *Variations on a Theme by Paganini*

7

5 2

4 1

5 2

f

1 4

2 5

1 4

4 1

5

5 2

3 1

5 2

1 4

1 3

2 5

1 4

1 3

Detailed description: This block contains the musical notation for measures 7 and 8. Measure 7 is a 2/4 time signature. The piano part features a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with fingerings 5-2 and 4-1 indicated above the staff. The bass part has a similar complex pattern with fingerings 1-4, 2-5, and 1-4. Measure 8 continues the piano part with similar rhythmic complexity and includes a triplet of eighth notes in the bass part with fingerings 1-3-2 and 1-4.

8

5 3 4 1(2) 2 1 1(2) 5 3 4 1 2 1

3 5 1 4 2 1 3 5 1 4 2 1

5 3 4 3 4 4 3 4

3 5 1 4 3 1 3 5 1 4 3 1

9

mf

4 2 5 2 4 1 3 2 3 2 4 2 3 2 5 2

4 2 5 2 4 1 3 2 3 2 4 2 3 2 5 2

5 1

10

mf

2 4 2 5 1 4 2 4 2 5 1 4 2 3 1 4 2 5 1 4 1 3 1 4 2 5

Porównaj z *Koncertem e-moll* F. Chopina

Voir le *Concerto en Mi mineur* de Chopin Vergleiche das *Concert in e-Moll* von Chopin See Chopin's *Concerto in E minor*

13

p *p*

f *p*

f *p*

p *p*

System 1: Treble and bass staves. Treble clef has a dynamic marking *f*. Fingerings are indicated above notes: 4 1, 4 1, 5 2, and 3 1.

System 2: Treble and bass staves. Treble clef has a dynamic marking *p*. Fingerings are indicated above notes: 4 2, 4 1, 3 2, 3 2, 4 2, 5 1, 3 2.

System 3: Treble and bass staves. Treble clef has a dynamic marking *f*. Fingerings are indicated above notes: 3 1, 4 2.

System 4: Treble and bass staves. Treble clef has a dynamic marking *p*. Fingerings are indicated above notes: 3 1, 5 2, 4 1, 3 2, 5 2, 4 1, 5 2, 3 2.

ossia: etc.

System 5: Treble and bass staves. Treble clef has a dynamic marking *ff*. Fingerings are indicated above notes: 4 1(2), 5 2(1), 4 1(2), 3 2(1), 4 1(2). A *cresc.* marking is present in the middle of the system.

14

The first system of measure 14 consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It features a complex melodic line with many beamed eighth and sixteenth notes, including two triplet markings. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system of measure 14 continues the musical notation from the first system. The upper staff maintains its intricate melodic pattern, while the lower staff continues with its accompaniment, showing some changes in chord voicing and note placement.

The third system of measure 14 shows the continuation of the piece. The upper staff's melody remains highly active with frequent beaming, and the lower staff provides a steady accompaniment.

The fourth system of measure 14 is the final system for this measure. The upper staff concludes its melodic phrase with a final chord, and the lower staff provides a concluding accompaniment.

15

The first system of measure 15 consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It features a simpler melodic line with fewer notes than the previous system. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, featuring a complex accompaniment with many beamed eighth and sixteenth notes, including two triplet markings.

Porównaj z *Toccatą* op. 7 R. Schumanna.

Voir la *Toccatà* op. 7 de Schumann Vergleiche die *Toccatà* op. 7 von Schumann See Schumann's *Toccatà* Op. 7

17

p

3 2 3 2 5 4 3 5 3 5 3 4

3 2 3 2 5 4 3 5 3 4

cresc.

5 1

f

1 3

This system contains the first two staves of music. The upper staff features a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lower staff features a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The music consists of eighth-note patterns. A dynamic marking of *f* (forte) is present in the second measure. Above the first measure of the upper staff, the numbers "5 1" are written. Below the first measure of the lower staff, the numbers "1 3" are written.

This system contains the next two staves of music, continuing the eighth-note patterns from the previous system. The key signature remains one sharp (F#) for the upper staff and one flat (Bb) for the lower staff.

p *p* *cresc.*

This system contains the next two staves of music. The upper staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lower staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The music continues with eighth-note patterns. Dynamic markings include *p* (piano) in the second measure of both staves, and *cresc.* (crescendo) in the fourth measure of the upper staff.

5 3 2

f

This system contains the next two staves of music. The upper staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lower staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The music continues with eighth-note patterns. A dynamic marking of *f* (forte) is present in the second measure of the lower staff. Above the first measure of the upper staff, the numbers "5 3 2" are written.

ff

8

This system contains the final two staves of music on the page. The upper staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lower staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The music continues with eighth-note patterns. A dynamic marking of *ff* (fortissimo) is present in the second measure of the lower staff. Above the eighth measure of the upper staff, the number "8" is written.

40 *p stacc.* *cresc.*

43 *f* *dim.*

46 *poco ritard.* *a tempo*

49 *sempre stacc.*

53

57 *mf*

61 *espress.*

2 5
2 5 1 3 1 4 2 5 1 4 2 5 1 4

Red * Red * Red * Red *

65

5 4 3 5 2 5 2 5 2 1 3 4 1 5 2 3 1 4 2

Red * 2 4 2 4 2 4 2 4 2 4 2 4

69 *sf* *p* *pstacc.*

4 4 4 3

Red *

74

(Red *) 2 5 1 3 1 4 5 1 4 (Red *)

78 *cresc.* *ff*

1 3 1 4 2 5 1 4

(Red *) (Red *) (Red *)

82

1 3 1 4 5 3 2 1 5 3 2 1

3 1 5 3 2 1

(*) (Red *) (*) (Red *) (*) (*) (*)

II

Allegro $\frac{4}{2}$ ($\frac{2}{1}$)

1

p

4

7

10

13

mf

16

p

dim.

* ossia: *m. s.*

19

p

22

25

28

31

poco cresc.

34

dim.

37

5 1 5 5 1 8

dim. *cantando mf*

Ped

40

4 Ped * Ped * Ped * Ped * Ped * Ped

2 5 2 5 2 5

43

sempre con ped.

46

con calore

2 8 2 5 4 2 5 1 2 1 3 5 1

49

1 2 3 5 3 5

52 *dolce* *dim.*

3 3 3 3 5 3 2 5 1 3 2 5 3

Red

56 *rit.* *p*

2 1

Red * *Red* * *Red* *

60

4 4

63 *p*

Red * *Red* *

4 4

66 *dolce*

7 2 3 4 2 2 4 7

Red * *Red* * *Red* *

69 *leggiro*

Red * Red * Red * Red * Red * Red

3 4 2 2 1 4 3

Detailed description: This system contains measures 69, 70, and 71. The right hand features a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The left hand has a melodic line with some triplets. The tempo marking 'leggiro' is present above the right hand in measure 71. Fingerings are indicated with numbers 1-4. The word 'Red' is printed below the bass staff, with an asterisk between each occurrence.

72

Red * Red * Red * Red *

2 4 1 2 2 3 1 4 1 3 2 4 3

Detailed description: This system contains measures 72, 73, and 74. The right hand has a melodic line with some grace notes. The left hand has a rhythmic accompaniment. Fingerings are indicated with numbers 1-4. The word 'Red' is printed below the bass staff, with an asterisk between each occurrence.

75 *rinf.*

Red * Red * Red * Red * Red *

1 2 1 3 1 2 1 3

Detailed description: This system contains measures 75, 76, and 77. The right hand has a melodic line with some grace notes. The left hand has a rhythmic accompaniment. The dynamic marking 'rinf.' is present above the right hand in measure 75. Fingerings are indicated with numbers 1-3. The word 'Red' is printed below the bass staff, with an asterisk between each occurrence.

78 *cresc.* *assai*

Red * Red * Red * Red * Red *

Detailed description: This system contains measures 78, 79, and 80. The right hand has a melodic line with some grace notes. The left hand has a rhythmic accompaniment. The dynamic markings 'cresc.' and 'assai' are present above the right hand in measures 78 and 79 respectively. The word 'Red' is printed below the bass staff, with an asterisk between each occurrence.

81 *sf* *sf* *sf* *sf* *p*

Red * Red * Red *

Detailed description: This system contains measures 81, 82, and 83. The right hand has a melodic line with some grace notes. The left hand has a rhythmic accompaniment. The dynamic markings 'sf' and 'p' are present above the right hand in measures 81, 82, and 83 respectively. The word 'Red' is printed below the bass staff, with an asterisk between each occurrence.

84

Detailed description: This system contains measures 84, 85, and 86. The right hand has a melodic line with some grace notes. The left hand has a rhythmic accompaniment. The word 'Red' is printed below the bass staff, with an asterisk between each occurrence.

87

Musical notation for measures 87-89. Treble clef has eighth-note chords. Bass clef has a simple accompaniment with some slurs.

90

Musical notation for measures 90-92. Treble clef has eighth-note chords with triplets. Bass clef has a simple accompaniment.

93

Musical notation for measures 93-95. Treble clef has a dense chordal texture. Bass clef has a simple accompaniment. Dynamic marking *mf* is present.

96

Musical notation for measures 96-98. Treble clef has eighth-note chords with slurs. Bass clef has a simple accompaniment.

99

Musical notation for measures 99-101. Treble clef has eighth-note chords with slurs. Bass clef has a simple accompaniment. Dynamic markings *p* and *dim.* are present.

102

Musical notation for measures 102-104. Treble clef has eighth-note chords with slurs. Bass clef has a simple accompaniment. Dynamic marking *Red* and asterisks are present.

105

5 4 5
1 2 3

2

cresc.

5 2 5

Red * *Red* *

Detailed description: This system contains measures 105, 106, and 107. Measure 105 features a complex piano accompaniment with a bass line containing a triplet of eighth notes (5, 2, 5) and a treble line with sixteenth-note chords. Fingerings 5, 4, 5 and 1, 2, 3 are indicated above the treble staff. Measure 106 continues the accompaniment with a *Red* marking and an asterisk. Measure 107 shows a *cresc.* dynamic marking and a first ending bracket above the treble staff.

108

ff

f

Detailed description: This system contains measures 108, 109, and 110. Measure 108 has a *ff* dynamic marking. Measure 109 has a *f* dynamic marking. Measure 110 features a first ending bracket with an 8-measure repeat sign.

ossia:

111

f

m.s.

Detailed description: This system contains measures 111, 112, and 113, marked as an *ossia*. Measure 111 has a *f* dynamic marking. Measure 112 has an *m.s.* marking. Measure 113 has a first ending bracket with a 2-measure repeat sign.

114

Detailed description: This system contains measures 114, 115, and 116. Measure 114 has a first ending bracket with a 2-measure repeat sign. Measure 115 has a first ending bracket with a 4-measure repeat sign. Measure 116 has a first ending bracket with a 2-measure repeat sign.

117

f

3 1 5 1 3 2 4
5 5

Red *

Detailed description: This system contains measures 117, 118, and 119. Measure 117 has a *f* dynamic marking. Measure 118 has a first ending bracket with a 3-measure repeat sign. Measure 119 has a first ending bracket with a 2-measure repeat sign. Fingerings 3, 1, 5, 1, 3, 2, 4 and 5, 5 are indicated above the treble staff. A *Red* marking and asterisk are present below the bass staff.

III

Vivace

p dolce e con leggerezza

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of three flats and a common time signature. It contains a complex, flowing melodic line with many beamed eighth and sixteenth notes. The lower staff is in bass clef and contains a simple accompaniment of quarter notes and half notes, with a long slur over the first two measures. The word "Red" is written below the first and third measures of the bass staff, with a small asterisk symbol between the second and fourth measures.

The second system continues the piece. The upper staff has a similar melodic texture to the first system. The lower staff accompaniment features a more active line with eighth notes. A long slur is present in the second measure of the bass staff. The word "Red" appears below the first, third, and fifth measures of the bass staff, with asterisks between the second and fourth, and fourth and sixth measures.

The third system shows further development of the melodic and accompanimental themes. The upper staff continues with intricate rhythmic patterns. The lower staff accompaniment includes a long slur in the second measure. The word "Red" is written below the first and third measures of the bass staff, with asterisks between the second and fourth, and fourth and sixth measures.

The fourth system concludes the page. The upper staff features a dense texture of beamed notes. The lower staff accompaniment has a long slur spanning the first two measures. The word "Red" is written below the first and third measures of the bass staff, with asterisks between the second and fourth, and fourth and eighth measures.

9 *pp lusingando*

Red * Red * Red *

11 *poco cresc.*

Red * Red * Red *

13 *mf*

Red * Red * Red *

15 *dim.* *poco rit.*

Red * Red * Red *

17 *a tempo* *pp*

Red * Red *

8

19

Ped 1 2 3 * Ped * Ped 1 4 * Ped *

8

21

rinf.

Ped * Ped * Ped * Ped *

23

Ped * Ped * Ped * Ped *

25

25

rinf.

Ped * Ped * Ped * Ped *

27

Ped * Ped * Ped * Ped *

29 *espress.*

poco marc.

1 2

Red *

Red *

31 *poco cresc.*

1 2 1

Red *

Red *

Red *

33

1 2

Red *

Red *

35

2 5

Red *

Red *

Red *

37 *pp*

Red *

Red *

Red *

43 *f mezzo stacc.*

47

51

55

ff

59

8°

63

Red * Red * Red * Red * Red * Red *

67

molto p

Red * Red * Red * Red *

71

mf

Red * Red * Red *

75

Red * Red *

79

p

Red * Red *

123 *f*

Red * *Red* 1 2 1 * *Red* * *Red* * *Red* 1 2 1 * *Red* * *Red* *

128 *più f*

Red * *Red* * *Red* * *Red* *

133 *ff* (stacc.) *ritard.*

Red * *Red* * *Red* * *Red* *

137 *ff quanto possibile*

Red 2 4 3 5 1 4 * 1 5 2 3 1 5 2 3 1 4 2 5 1 3 2 5 1 4

141

1 4 2 5 1 4 2 5 1 2 3 1 2 5 3

145

Red * *Red* * *Red* * *Red* * *Red* * *Red* * *Red* * *Red* *